

Tjaša Mislej

PRVA BESEDA JE MAMA

Prolog: Čudež življenja

Začne se takole. Pospešeno dihanje, stik kože s kožo. Hura, zgodi se izliv! Več sto milijonov semenčic se odpravi na dolgo pot. Zaslišijo se mehki zvoki violin, najprej počasi, potem vedno hitreje. Pridruži se kontrabas, ki daje ritem. Pam pam pam pam pam.

Violine igrajo vedno glasneje, godejo in godejo. Tempo je navdihujoč. In nenadoma pavza. Zastane dih. Iz skupka foliklov se izloči en glavni, dominantni folikel, razpoči se in ven pride zrela jajčna celica, ki potuje v jajcevod. Ovulacija!

Godala se postopoma vrnejo kot prebujajoča se sila. Pridruži se jim ženski pevski zbor. Po prostoru se razlije nebeška harmonija godalnega orkestra, sopranov in altov. Vse celice v človeku imajo 46 kromosomov. Samo spolne celice jih imajo po 23. Ko se združijo z nasprotno spolno celico, nastane nova, edinstvena in neponovljiva kombinacija 46 kromosomov.

Čeprav je v semenu na milijone semenčic, jih do jajčeca priplava le nekaj sto in le ena uspe prodreti v sredino in oploditi jajčece. Tako nastane nova celica, zigota, kar pomeni »biti združen«. Spočetje!

Slišimo violine, kontrabase, vokale, pozavno, klarinet. In zdaj pridejo še bobni. Bobni podkrepijo naraščajoči ritem. Tu-dum-tu-dum-tu-dum.

Zigota se po oploditvi začne deliti. Najprej se razdeli v dve celici, nato v štiri in tako naprej. Ko oplojeno jajčece pride do maternice, se tam ugnezdi in postane zarodek. Ko je zarodek velik 12 mm, predstavljajte si 12 mm, lahko na ultrazvoku zaznamo njegov srčni utrip. Zelo hitro bije: tum tum tum tum tum tum.

V sedmem tednu se pojavijo zasnove okončin in notranjih organov. V osmem tednu se razvijejo dlani in prsti. V desetem tednu imajo ženski zarodki že jajčnike, moški pa testise. Začne se faza ploda!

V desetem tednu so že vsi organi na svojem mestu. V dvanajstem tednu je plod dolg okrog 7 cm in se živahno premika. V dvajsetem tednu plod sliši in se odziva na zvoke.

Glasba se razživi, a še vedno je mehka in angelska. Pri štiriindvajsetih tednih plod odpre oči, pojavijo se obrvi in trepalnice. V triintridesetem tednu se namesti z glavo navzdol. V osemintridesetem tednu otrok tehta približno tri kilograme. Ritem glasbe se stopnjuje, spet slišimo angelsko harmonijo ženskih vokalov. Bobni postajajo vedno glasnejši.

V štiridesetem tednu je plod dolg okrog 50 centimetrov. Otrok sam sproži porod z izločanjem estrogena. Maternični vrat se mehča in odpira, maternica se stiska vedno hitreje in vedno močnejše, močnejše in močnejše, krči se na vso moč, dokler ne pride do neverjetnega iztisa tri do štirikilogramske gmote kosti in mesa skozi materino medenico in nožnico. Pri tem lahko pride do hudih krvavitev, raztrganin presredka in prolapsa debelega črevesa matere.

Tišina. Glasba naenkrat potihne.

In potem ... Dojenčkov krik in vse je pozabljeno. Zasliši se prvi glas novega bitja, jok novorojenčka. Novo življenje!

EMA

EMA (32), ALEKS (36), KATJA (32), LUNA (5), LIAM (skoraj 2)

EMA: V resnici je vsega kriva Renatina goveja juha. Renata je moja tašča. In če tisto soboto Renata ne bi kuhala juhe, ki jo ima Aleks najrajši na svetu, bi se vse drugače odvijalo. Začelo se je pa že en dan prej, ko je prišla na obisk Katja.

Petek popoldne.

Emma pospravlja po kuhinji. Luna se igra na tleh.

EMA: Luna, pospravi igrače. Da ti ne bom še trikrat rekla. Teta Katja pride.

LUNA: Kdo?

EMA: Katja. Moja sošolka. S fakultete.

LUNA: Kaj je sfakulete?

EMA: Nič. Ena taka šola.

LUNA: A se greva enko?

EMA: A ne vidiš, da mam delo? Lahko se greva pol.

LUNA: Vedno to rečeš.

EMA: Lej, ne morem zdej.

LUNA: Dej no, pliiiiiz! Mamiiii!

EMA: Pšššt! Kaj ti je?! Liam spi. A ga hočeš zbuditi?

EMA: Samo še tega se mi manjka, da se Liam zbudi. Katja pride čez 15 minut. Cel dan sem hitela, da sem imela pravi čas kosilo, da sem šla prej po Luno v vrtec, da sem dala Liama zdej spat, da bo mir med obiskom. Seveda je kuhna vsa razmetana. Umazana posoda, drobtine po tleh, igrače ... Pa milijon prstnih odtisov. Pa kup cunj na kavču. Kam naj vržem cunje ... Pa dobr, no. Katji dol visi, če imam pospravljeno al ne. Ona je doktorirala iz faking molekularne biologije, kaj jo briga en kup zmečkanih cunj ...

EMA: Luna, zakaj je čigumi zalepljen na mizo?!

LUNA: Aja. Spravila sem ga za pol. Daj mi ga.

EMA: Kje si sploh dobila –

LUNA: Ati mi je dal.

EMA: Nesi v koš. Takoj!

Pozvoni.

EMA: Kaj? A je že tuki? Pa kdo pride deset minut prej na obisk? Pa sem ji rekla, naj ne zvoni. Fak –

Ema gre odpret.

EMA: Oooo! Katja, živjo.

KATJA: Ema!! Kako si?! Sto let se nisva –

EMA: Ja! Super. A loh sam mal tišje ... Liam spi.

KATJA: Aja, okej. Pšššt. Kako si?

EMA: Sej ni treba glih šepetat.

KATJA: Okej.

EMA: Daj, pridi naprej.

EMA: No, in sem ji razkazala hišo. Samo kimala je in iz vljudnosti govorila: super, ful dobr. Ni je zares zanimalo. Prvič je prišla do nas, odkar smo se preselil na deželo, čeprav sem jo več kot eno leto vabila. Liam je na vso srečo trdno spal, Luni sem pa vklopila instant varuško – risanke, tako da sem uspela še kavo v miru skuhat. Kavica!

Ema in Katja sedita za mizo in pijeta kavo. Luna gleda TV.

EMA: A boš z mlekom?

KATJA: Ja, prosm. A maš riževo? Al pa sojino bo tud v redu.

EMA: Ne, sori. Sam navadnega.

KATJA: Okej. Ni panike. Bom kar brez.

EMA: Razen če ti mal svojga not stisnem, a? Ej, *joke*, stara.

KATJA: Aja. Hehe.

EMA: Izvoli.

KATJA: Hvala. Lušten mate tuki. Tko sredi narave.

EMA: Najbližji sosedi so 300 metrov stran. Vsako jutro poslušam peteline in voham svežo gnojnico.

KATJA: Super. Nimaš težav s sosedi. Ker jih ni.

EMA: Včasih pogrešam ljudi, hrup, gužvo.

KATJA: Ah, dej no. Zakva pa? Pa sej maš samo 20 minut do Ljubljane.

EMA: No, ja ... Če bi bilo samo 20 minut, bi ti mal večkrat prišla na obisk.

KATJA: Dobr, pol pa 45. Sej bi prej prišla ... Samo ... sej veš. Čas je vedno problem. Če bi bila bližje ...

EMA: Jah.

KATJA: Midva ne bi mogla it ven iz mesta ... Si ne predstavljam. Ej, kok je pa Luna zrasla. Omojbog. Nazadnje sem jo vidla, ko je bila dojenček. Na tvojem zagovoru magistrske.

EMA: Ne vem, kako mi je takrat uspelo. Zdaj se mi pa že pet let vleče ta doktorat ... En članek moram zdej oddat.

KATJA: Aja?

EMA: Za revijo *Cell Biology*. Imam še ful za napisat. Ne vem, če bom pravočasno.

KATJA: Lej, maš pač otroke. Jaz mam samo psa pa Roka, pa še ta dva sta mi preveč.

EMA: Kako pa kej na faksu? Gospa asistentka.

KATJA: Ej, super. Naporno.

EMA: In potem ... Potem mi je deset minut razlagala, kako so ji letos dali kar tri skupine študentov za vaje. Pa še en dodaten seminar. Da bo že ocenjevala seminarske, da je bil en njen članek objavljen v neki top ameriški reviji. In seveda, še velika novica ... Da je doktorat razširila v znanstveno monografijo, ki bo zdej kmalu izšla pri univerzitetni založbi. Monografija! Jaz pa slikanice prebiram pa dude iščem po bajti.

EMA: Ja, čestitam!

KATJA: Hvala.

EMA: Uau! Prva monografija? Hudo.

KATJA: O vplivu plastičnih mikrodolcev na vodni ekosistem v Sloveniji. Ti bom poslala en izvod.

EMA: Podpisanega!

KATJA: To boš morala pa prit na predstavitev knjige, hehe.

EMA: Samo ne pričakuj, da bom prebrala. Sej vidiš, da še pospravljat nimam časa.

KATJA: Zrihtaj si čistilko.

EMA: Ne vem. Čudn mi je to. Da bi en drug pospravljat za mano ...

KATJA: Zakaj? Jaz mam eno gospo, ki mi pride enkrat na teden posesat pa pomit. Upokojenka, ne računa velik.

EMA: Mah, ne vem. Kako pa vidva? Rok je v redu?

KATJA: Preveč ima energije. Pa se mora s kolesom gonit v hrib vsak vikend.

EMA: A vama jaz posodim otroke za en vikend?

KATJA: Ah, kje! Pol raj še enega psa vzameva.

EMA: Pa te nč ne mika?

KATJA: Ne vem, niti ne. Niso glih najboljši časi za imet otroke. Jaz mam slab občutek glede ustvarjanja novih človeških zajedavcev.

EMA: Nikol nisem pomislila, da bi bila Luna pa Liam zajedavca. No, mogoče Liam, ker se hoče nonstop dojit.

KATJA: Sori. Sej veš. Govorim tko ... Na splošno. Rodovitnost tal je v kurcu, požari bodo uničili velike površine gozdov in samo še bolj in bolj vroče bo in še manj vode in hrane. In seveda, prišla bo svetovna vojna in vsesplošno klanje za surovine. Samo še vprašanje časa – čez 15, 20, 30 let?

LUNA: A bo vojna, mami?

EMA: Ne, ah kje. Nobene vojne ne bo.

KATJA: Ups. Sori.

LUNA: Mami?

EMA: Glej risanko pa ne prislušuj. Vse slišijo.

KATJA: Čist sem pozabila na Luno. Tko je pridna.

LUNA (*Katji*): A veš, kaj se je zgodil v vrtcu?

KATJA: Kaj pa?

LUNA: Na strehi je mela štoklja gnezdo. In v gnezdu so bile štiri štokljice. Mladički. Vzgojiteljica nam je pokazala na spletni kameri.

KATJA: Oooo. A so bili luškani?

LUNA: Ja. Potem so vsi umrli.

KATJA: Ojej. Kako pa to?

LUNA: Vzgojiteljica je rekla, da je tri dni padal dež in ponoči se je zelo shladilo. Bili so popackani z blatom in so zmrznili.

EMA: Podhladili so se.

KATJA: Ojoj, revčki.

EMA: Ta vzgojiteljica mora pa tud vse razlagat ... Luna, a bi ti neki narisala za Katjo?

LUNA: Bom narisala štokljice.

KATJA: Pa nariši žive, ne mrtvih, okej?

LUNA: Okej.

KATJA: Veš, kaj ... Kmal bom morala it ... Moram še neki za seminar končat.

EMA: A že? Ostani še malo. Aleksa do večera ne bo.

KATJA: Kako pa to?

EMA: Pred šesto ga skor nikol ni doma. V službi ima ful dela. Kadar je doma, se pa z bajto ukvarja.

KATJA: Vsaj prišparaš za delavce.

EMA: Cele dneve je v službi. Zraven pa pol še fitness pa s sodelavci na pijačo. Pa vožnja sem in tja.

KATJA: Super si je to zrihtal. On okrog, ti pa doma. Kdaj si šla pa ti nazadnje na drink?

EMA: Sej grem na kašno kavo.

KATJA: Sama, brez frocev? Ali pa ven žurat?

EMA: No, ja ...

KATJA: Ajde, greva midve dons ven. Petek je. Počakaš, da pride Aleks domov, mu predaš otroke in prideš v center. A?

EMA: Ne vem ... Liam se še doji. Še nikol ni šel spat brez mene.

KATJA: Naj ga Aleks podoji.

EMA: Haha! Sploh ne vem, kdaj pride domov. Dons imajo še nek timbiling v službi. Drugače sem pa takoj za.

KATJA: Ti sam poklič, pa greva. Ne moreš bit tuki sama, sredi hoste, med jeleni pa medvedi.

EMA: Lažje bo septembra, ko gre Liam v vrtec. Pol grem itak nazaj v službo.

KATJA: V službi je sam stres. Jaz bi šla takoj na porodniško, samo brez otroka, hehe. Zdej pa res moram it.

EMA: Pa komi si prišla ...

KATJA: Neki mam še za nardit. Nič, poklič, ko boš kej v Ljubljani.

EMA: Okej.

KATJA: Pa povej Aleksu, naj se mal zresni. Čav, Luna! Čav.

EMA: Čav!

EMA: A sem res tko dolgočasna? Prvič je bila pri nas in ne zdrži niti eno uro. Lahko bi večkrat prišla, pa mi kej pomagala. Itak da bi šla ven, pa bi se ga napila do daske, sam kako?! Moja mama živi na drugem koncu Slovenije, odkar smo se preselili sem ... v to vukojebino. Edinka sem. Nimam tete, strica ... Samo hipohondrično taščo Renato, ki je pa kao preveč bolna, da bi otroke pazila.

LUNA: A loh še eno risanko?

EMA: Ne! Dovolj si gledala. Pejd se kej igrat.

LUNA: A se greva enko?

EMA: Joj, Luna, ne morem. Zdej grem članek pisat, dokler Liam še spi.

LUNA: Dej no ...

EMA: A si slišala? Teta Katja je že celo knjigo napisala!

LUNA: Mhm. A se greva kej igrat? Pliiiiiz! Mamiiii!

EMA: Pššššt! Liama boš zbudila, kaj je s tabo?!

LUNA: Oprosti.

Čez tri ure. Petek zvečer.

EMA: Evo, oba stuširana, v pižamah, vsak v svoji postelji. Hvala bogu. Tok sem zjebana. Najrajši bi si eno serijo naštimala, pa zaspala na kavču ... Katja ima že knjigo, jaz pa niti enega članka ne morem končat ...

Ema sedi za mizo v kuhinji, pred sabo ima laptop, na mizi nekaj knjig. Začne tipkati. Zasliši se Liamov jok. Ema jezno zapre laptop.

EMA: Fak. A ne more spat niti eno uro skupaj ...

Ema gre v sobo k Liamu.

Čez 20 minut. Ema se vrne v kuhinjo. Se usede za računalnik.

EMA: A lahko en večer neki v miru nardim?! Samo dere se pa dere! Že dve leti nisem prespala noči. Ponoči si včasih domišljam ... ko ga prenašam gor in dol po sobi ... kaj bi se zgodilo, če bi ... kakšen občutek bi bil, če bi ga malo ruknila z glavo v steno. Tako ... po nesreči. Direkt v zid bi ga zabila s tisto trapasto kričečo glavo. Da bi se imel za kej dret, pizda. A ne more enkrat normalno zaspal? Že večkrat sem ga uščipnila. O, fak. Kaj je z mano. Grizel me je med dojenjem. To res boli. Enkrat se je ponoči spet drl ko žival in potem se je zagrizel v moje bradavice ... In sem ga uščipnila. Močno. Močno, ja. O, fak. Da bi si zapomnil. Zadaj sem ga, v vrat. Poznalo se mu je. Modrica. Vsak dan je bila drugačne barve. Cel teden sem molila, da Aleks ne bi opazil. In ni. Itak da ni. Kok se pa sploh ukvarja z njim ... Ta kreten ne bi opazil, če bi tamalemu dva prsta manjkala. O, šit ... Fak, ej.

Ema se usede za računalnik. Poskuša nadaljevati z doktoratom. Odpre knjigo, išče pravo stran ... Aleks se pripelje domov. Stopi v hišo, odloži stvari, pride v razmetano kuhinjo.

ALEKS: Hej.

EMA: Oj.

ALEKS: A delaš?

EMA: Ja, poskušam. Kako je blo na timbilingu?

ALEKS: V redu. Sej veš ... Običajne korporativne zadeve. Šef je hotel bit smešen, mi smo se smejali njegovim šalam. Nič posebnega. Pa tamaladva?

EMA: Eh, celo večnost nista zaspala. Pa Luna me ni nič ubogala.

Aleks si hoče natočiti kozarec vode, a je korito polno umazane posode.

ALEKS: Kašno maš pa kuhno?

EMA: A jaz? Nisem vedla, da je to sam moja kuhna.

ALEKS: Sej veš, kaj mislim. Ti si pač doma. Mislim, če bi bil jaz cel dan doma, bi vsaj posodo v pomivalca zmetal. Da ni vse tko po cigansko.

EMA: Tud zdej lahko to nardiš, veš.

ALEKS: Ob pol enajstih zvečer? Cel dan sem bil v službi. Čist sem zjeban.

EMA: Ti boš vsaj spal ponoči.

ALEKS: Sej vem. Te noči so obup. Na jobu sem moral dons tri kave spit.

EMA: A dej? Ti revež. Liam se je petkrat dožil ponoč. Večino časa si smrčal zraven. Do naslednjega tedna imam za oddat članek. Pa nimam časa pisat al pa sem preveč zjebana.

ALEKS: Ah, boš že. Sej si na porodniški.

EMA: Ne pa nisem. Že zdavnaj se je iztekla. Na inštitutu sem samo še za eno tretjino zaposlena. Hitro moram doktorirat, da dobim nove projekte. Drugače mi samo še poučevanje ostane. Da učim bajlo na neki osnovki celo življenje. Groza.

ALEKS: Verjamem, da ti je dolgčas doma –

EMA: Pa ni to. Kako ne štekaš ...

ALEKS: Dej, prid k men. Vse bo okej.

Aleks objame Emo.

ALEKS: Zdej mam res frko v službi. Ko bo to mimo, bom tud jaz več doma.

EMA: To si že stokrat rekel.

ALEKS: Jutr je sobota. A gremo nekam? Na izlet. Na Bled mogoče. Okol jezera.

EMA: Pa na kremšnito!

ALEKS: Ja.

EMA: Okej. Gremo.

Liam začne jokati.

EMA: Ne že spet. A greš loh ti?

ALEKS: Sej veš, kaj hoče. Pr men se ne bo pomiril. Jaz pač nimam –

Liam v joku kriči.

EMA: Okej, okej, pizda. Že grem!

ALEKS: Ne bit jezna na njega.

Ema odide v sobo k Liamu.

Sobota ob 9.00.

EMA: In potem končno pride sobota! Ta obljubljena sobota. Vstala sem dobre volje, čeprav je bila noč spet grozna. Vsaj ne bom sama cel dan. Prižgala sem si muziko in pripravljala zajtrk. Aleks je bil v kopalnici. Luni in Liamu sem dala Živ žav na TV, da sta mi dala mir. Ravno sem pekla jajca in delala sadno solato, ko je Aleks prišel dol.

ALEKS: Hej ... A delaš zajtrk?

EMA: Jajca pa stopljen sir. Pa sadje bom narezala.

ALEKS: Ema ...

EMA: Kaj?

ALEKS: Mama me je klicala.

EMA: Ja? A je kej narobe?

ALEKS: Ne, nič. Nič takega. Mislim, ja. Štedilnik ji ne dela. Prosila me je, da pridem pogledat.

EMA: A zdej?

ALEKS: Vse je že prištimala za nedeljsko govejo juho, zdej ji pa plin ne dela.

EMA: Sej ni nedelja.

ALEKS: Lej, takoj bom nazaj. Še vedno gremo lahko pol.

EMA: Ne boš takoj nazaj. Če je ena ura vožnje! Lahko greš jutri k mami.

ALEKS: Mogoče bo treba plin menjat. Ne more bit brez.

EMA: Super! Res krasno. Spet bomo faking sami. V redu. Pejd mami, teci mami, mami kliče.

ALEKS: Ema .... Bomo šli popoldne, no.

EMA: Adijo!

Sobota ob 15.00

Po kosilu. Ema pospravlja posodo od kosila. Luna riše. Liam spi.

LUNA: Kdaj pride ati?

EMA: Ne vem, Luna.

LUNA: A lahko risanko?

EMA: Ne, dovolj si že gledala.

LUNA: Dej, no. A lahkoooo? A lahkoooo?

EMA: Ne sem rekla. Poslušaj me, če ti neki rečem.

LUNA: Dolgčas mi je. Kdaj pride ati?

EMA: Ne vem.

LUNA: Zakaj si vedno ti doma? Hočem atija. Kdaj pride ati?

EMA: Sem ti rekla, da ne vem. Ne javi se mi. Čaki, bom poklicala babico.

Ema kliče Aleksovo mamo.

EMA: Živjo, Renata! Kako kej? Aha. Aja? ... Pa si šla k zdravniku? Aha. Aha. Ja, no. Sej bo boljše. Ej, hotla sem te vprašat, če je Aleks mogoče še pri tebi? Ne javi se mi ... Aha, aha. Aja? Pa jaz imam skuhanu za njega. Okej. Bom vrgla stran ... Kaj? A ga lahko zbudiš, prosim. Ja ... Verjamem, da je utrujen. Vsi smo utrujeni. A bi ga lahko vseen zbudila? Zmenjeni smo, a veš ... Pa dobro, no. A ga je tolk težko zbuditi, če te prosim?! Ej, čaki.

EMA: Prekinila je. Stara čarovnica mi je prekinila. Ona že ne bo budila svojega lubčka. Pizda ji materna.

LUNA: Mami?

EMA: Sori, Luna. Oprosti. Mamica grdo govori. Oprosti.

LUNA: Lej, narisala sem ti metuljčka. A je lep?

EMA: Zelo je lep. Hvala.

LUNA: Mami?

EMA: Nič ni, ljubica. Že v redu.

LUNA: A si jezna?

EMA: Ne, ne. Ej, mam idejo. A spečeva palačinke za sladico?

LUNA: Ja!

Sobota ob 16.00

EMA: No, ko se je Liam zbudil in podojil, smo potem skupi delali palačinke. Liam pa Luna sta se kar naprej prepirala, kdo bo držal posodo, kdo bo nalil mleko, kdo bo mešal. Bila sta dobre volje, cvilila sta, se smejala, Luna je govorila in govorila. Nisem je poslušala. V mislih sem nadirala Aleksa, mu grozila, da tko ne bo šlo več naprej, da ne vidim več smisla, da se bom preselila k mami. In potem je Luna zlila čisto preveč mleka v posodo. In je bilo treba zgostit. In smo dali še eno jajce. In še moko. In potem je zmanjkalo moke. Točno ob 16.20 je zmanjkalo moke.

EMA: Luna, čuvaj bratca. Moram skočit v shrambo po novo moko.

LUNA: Okej.

EMA: In grem v shrambo po moko. Skušam bit čim hitrejša, da bom ja čim prej nazaj. In še preden se vrnem v kuhno, že slišim Luno.

LUNA: Ne, ne, ne! Pusti, Liam! Mamiiiiiiii!

EMA: In pridem v kuhinjo. Posoda, v kateri je bilo prej liter in pol jajčne zmesi, je prevrnjena. Na tleh. Luni gre na jok, stiska pesti. Liam na pultu kriči. Maso za palačinke ima na sebi, teče mu po trebuhu, po nogah, z rokami izmenično tolče po lepljivi tekočini in po svojih laseh. Jajčna zmes teče s pulta, v predale, kaplja po čisti posodi v predalih, moči zlikane in lepo zložene prte. Zvrtelo se mi je v glavi. Tresla sem se od jeze. Kako hudiča bom vse to spucala?!

LUNA: Liam je kriv! Liam je bil! On je bil, mami! Ti bebec neumni. Bebec, bebasti! Sovražim te!

EMA: In potem se je zgodilo nekaj, kar se nikol ne bi smelo zgodit. Luna je porinila Liama, da je padel nazaj in z glavico udaril v steno. In jaz sem udarila Luno. Močno sem jo po ustih. Padla je na tla. Skočila sem k Liamu, močno je jokal, a imel je samo manjšo buško na glavi. Potem sem pogledala k Luni. Roko si je držala čez usta. Med prstki ji je kapljala kri. Tip tip tip. Po majčki, po hlačah, po tleh. Kot blisk je vstala in tekla ven. Kar v copatih, brez bundice. V trenutku je stekla čez travnik in v gozd.

EMA: Luna! Luna! Oprosti! Prid nazaj! Luna! Takoj pridi sem! Ne ne ne. Fak.

EMA: Vzela sem Liama in tekla za njo. Nikjer je ni bilo. Preiskala sem okolico hiše. Nič. Šla sem v gozd, klicala, vpila. Nič. Tekla sem nazaj v hišo, na hitro počistila, čakala, da se Luna vrne. Ni je bilo. Ko bi vsaj vzela bundico ... Ob petih popoldne je še vedno ni bilo nazaj.

EMA (*kliče po telefonu, na robu solz*): Rada bi prijavila izginotje otroka ... Hčerka je izginila. Tekla je v gozd. Ja, vidla sem jo, kako teče v gozd. Sama je v gozdu. In brez bunde! Že eno uro in pol je ni ... Ja. Pet let. Pod bregom 46. Hvala.

Sobota ob 17.15. Aleks pride domov.

EMA: Kje si bil? Desetkrat sem te klicala!

ALEKS: Oprosti, trajalo je. Plina je zmanjkalo in sem moral it menjat, potem je mama vztrajala, da bo na hitro končala kosilo, veš, kakšna je ...

EMA: Lune ni. Šla je. Ušla je.

ALEKS: Kam je šla?

EMA: Ne vem ... Zginla je. Ne najdem je, Aleks.

ALEKS: A se zajebavaš? Sej ni stvar, da jo zgubiš.

EMA: Ušla mi je v gozd. Šla sem za njo, pa je nisem našla.

ALEKS: Kako v gozd? Sama je v gozdu? Kok časa?

EMA: Ne vem, kako uro. Al pa več.

ALEKS: Fak, Ema! Fak!

EMA: Šla sem za njo, pa je ni bilo nikjer, Aleks. Ne vem, kje je!

ALEKS: O, šit. Dej, poklič policijo, pizda. Treba jo najt pred temo!

EMA: Sem že klicala. Zdej so na poti. Kam greš?

ALEKS: Iskat jo grem.

EMA: Bom jaz tuki počakala. Pa vzemi njeno jakno!

ALEKS: A brez jakne je šla? Pizda, Ema. Veš, kok se shladi ponoč.

EMA: To se nikol ne bi zgodil, če bi bil ti doma, pizda!

Aleks odide.

EMA: Aleks je šel v gozd, jaz pa sem čakala, da pride policija. Prišli so, naredili zapisnik. Nisem jim povedala za klofuto. Tresla sem se. Nisem dojemala, da se to res dogaja. Ko so prišli še gasilci in skupina prostovoljcev za iskalno akcijo, me je stisnilo. Kepa v grlu je bila tko velika, da me je kar bolelo. Če se ji kaj zgodi ... V največji stiski se tud neverniki obrnemo k bogu. In sem molila kot nora. Kaj vse sem mu obljubila, samo naj poskrbi za mojo punčko. Prosim, prosim, prosim ... Tresla sem se. Srce mi je razbijalo. Minute so se vlekle v neskončnost. Aleksa sem klicala vsakih pet minut. Nič. Nič. Nič. Mešalo se mi je. Še jaz grem v gozd. Liama sem oblekla v kombinezon, vzela nosilko in baterijo. In potem je zazvonil telefon.

Emi zazvoni telefon.

EMA: Ja? Kaj je? O, hvala bogu. Hvala bogu! Daj mi jo na telefon. (*Ema govori z Luno.*) Luna! Lubica, s si v redu? Okej, okej. Ne ne, ne boš kaznovana. Kje pa. Ne. Samo pridi domov. Aha. Okej. A res? Ubožica. Mi daš še mal atija? Okej, okej. Aleks? Kaj je z nogo? Aha. O šit. O fak. Okej. Okej. Javi mi, kako bo.

Ema odloži telefon. Preplavi jo občutek krivde.

Sobota ponoči.

EMA: Šele sredi noči sta prišla domov. Bila sem še pokonci. Nisem mogla spat. Aleks je spečo Luno odnesel v posteljo. Imela je povit gleženj. Srce se mi je paralo, ko sem na njenem obrazu ... na njeni ustnici zagledala strjeno kri. Potem sva z Aleksom stala v kuhinji in nisem vedla, kaj nej rečem.

EMA: A bi jedu kej? A si lačen?

ALEKS: Ne. Sem jedu sendvič iz avtomata.

EMA: V bistvu sta bla kar hitro na vrsti.

ALEKS: Takoj so jo vzeli. Pregledali so ji glavo, dali so ji neki proti dehidraciji. Pa proti podhladitvi. Pa slikali so nogo.

EMA: Samo da ni zlomljeno.

ALEKS: Je pa kar grd zvin. Bila je že podhlajena. Pizda, še sreča, da ...

EMA: Uboga revica.

ALEKS: Padla je v neko kotanjo. In potem ni mogla ven splezat. Zarad noge.

EMA: Pa vedno ji govorim, da ne sme sama v gozd. Če bi me bolj ubogala, se to ne bi zgodilo.

ALEKS: Ne krivde valit nanjo.

EMA: Sej ne pravim, samo ...

ALEKS: Ti si kriva za tole. Samo ti, a razumeš. Kaj ti je blo? Da jo greš tepst?!

EMA: Nisem je ... Samo enkrat ... mal po ličku.

ALEKS: Udarila si jo. Povedala mi je.

EMA: Nisem ... Nisem je močno.

ALEKS: Ne bluzi, Ema. Ustnico ima preklano. Halo?!

EMA: Nisem je ... Nisem hotla ... Nisem ...

ALEKS: Ko smo jo našli, je bila čist prestrašena. Ona se te boji.

EMA: Kako boji? Itak da se me ne boji.

ALEKS: Lej, jaz ne vem več, kaj naj. To ne bo šlo tko naprej. Jaz počas ne vidim več smisla.

EMA: Kaj? Ne razumem.

ALEKS: Ti imaš resne težave z jezo, z agresijo. Ne vem, če ti lahko še zaupam. Če ti sploh lahko zaupam, da si sama z njima.

EMA: A res al kaj?! Do zdaj pa nisi imel nobenih težav, da si nas puščal same cele dneve! Pet let sem Luno vzgajala praktično sama, zdaj pa še Liama! Kje si bil pa prej, a?! Kje si bil prej?! Zdej si pa najbolj pameten na svetu. Poglej se mal v ogledalo, pizda!

ALEKS: Evo, o tem ti govorim, Ema. To so ti tvoji izbruhi. Ne znaš se pogovarjat kot odrasla oseba.

EMA: Eno napako naredim in sem ... kaj zate? Drek!?

ALEKS: Ti rabiš zdravljenje.

EMA: Ne rabim zdravljenja. Rabim pomoč. Ti egoist!

ALEKS: Lej, prevzela boš odgovornost za svoja dejanja. Ne mislim več prenašat tvojega toksičnega vedenja.

EMA: Jebi se!

ALEKS: Bravo, Ema. Bravo.

Iz Lunine sobe se zasliši klic.

LUNA: Mami! Mamiiii!

EMA: Ja, ljubica. Že grem. Mamica gre.

Ema odhiti k Luni. Aleks gre za njo. Ema se pred vrati sobe obrne k Aleksu.

EMA: Oprosti, rada bi bla mal sama z njo. Prosim?

ALEKS: Ne, zraven grem.

EMA: Mene je klicala.

ALEKS: Luni?

LUNA: Ja, ati?

ALEKS: A bi rada, da je tud ati pri tebi?

LUNA: Ja.

ALEKS (*Em*): No, vidiš?

EMA: Fak. Neverjeten si. Ne pustiš mi, da se pogovorim z njo.

ALEKS: Hočem bit zraven.

EMA: Kmalu si se spomnil, da bi bil zraven, pizda.

ALEKS: Ti nisi normalna.

LUNA: Mami, ati!

Popolna družina

- *Dragi bratje in sestre! Človeku ni dobro samemu biti. Bog je zasnoval skupnost moža in žene, da si ustvarita družino. Današnja božja beseda bo o družini.*
- *V naši stranki zelo cenimo družino. V družini je eden oče in drugi je mama. Tako je vedno bilo. In če je tako vedno bilo, naj bo tako še naprej.*
- *Bog je po svoji podobi ustvaril Adama, prvega človeka. Iz njegovega rebra je ustvaril Evo, spremljevalko človeka. Bog je ukazal, naj postaneta eno telo in naj se množita.*
- *Tradicionalna družina je vpisana v človeške gene. Samo tako se lahko človeška vrsta nadaljuje. Kdor trdi drugače, je lisica, ki ne more do grozdja.*
- *Drage moje sledilke, čav! Kako smo? Dons imam za vas en vlog o miganju po porodu. Yes! Vsaka mamica si po porodu želi, da se čim prej znebi trebuha. A je tako? Normalno! Za vas sem pripravila 8-tedenski program vaj za raven trebuh.*
- *In Bog je rekel: Množita se, množita se in prispevajte nove vernike za božje kraljestvo! Nove ovčice in njihovo premoženje. Zato je kontracepcija greh. Prava krščanska družina je par, ki se množi.*
- *Naj vam sosede zavidajo, ko boste v novih pajkicah in z ravnim trebuhom vozičkale po ulici. Samo en klik in 150 evrov stran! Get back into shape!*
- *Posvojitev otroka ni človekova pravica. In zdaj bi radi ukinili spol, da bojo vsi otroci hodili na isto stranišče in si tam kazali genitalije. Tega ne bomo dovolili.*
- *Imet otroke je dons lifestyle. Dons se ne reče: Bodi to, kar si. Ampak: Pokaži drugim to, kar si. Popolna družina pa tud neki stane. Pripomočki za nosečnice, pripomočki za mlade mamice – pa pol še lepotni popravki v srednjih letih pa vsa kozmetika proti staranju. Z lepотно industrijo v boj proti staranju!*
- *Jaz sem oče.*
- *Jaz sem mama.*
- *Midva sva oče in mama, ne pa starš ena in starš dve.*
- *Bila sem lepa nevesta. Noseča nevesta, zato je bilo treba s cerkveno poroko pohitet. Obleka je bila krojena tako, da je bil trebušček skrit.*
- *Jaz sem dober oče. Imam dobro službo. Imam dober avto. Imam dober kredit.*

- In to sta najina popolna otroka.*
- Ona je lepa, poslušna in pridna hčerka. On je velik, pogumen in močan sin.*
- Jaz sem hčerka. Nimam nobenih prijateljev. Imam pa bulimijo.*
- Jaz sem sin. Zaljubil sem se v sošolca. En dan me je zbrcal pred šolo. Rad bi vam rekel, da mi ni več všeč. Ampak bi se zlagal.*
- Jaz sem mama. On je oče. To sta najina dva popolna otroka. Hčerka in sin.*
- Jaz sem sin. Sem krščen in moja ljubezen je greh. Ampak evangelij pravi: Ne sodite in ne boste sojeni. Ne obsojajte in ne boste obsojeni.*
- Jaz sem oče. In mi smo popolna družina.*

LIZA

LIZA (27), MARKO (31), SANJA (26), JADRANKA (60), ALEŠ (65)

Nočni klub. Glasna elektronska glasba. Liza in Marko plešeta na plesišču. Objemata se, poljubljata se. Klub je poln. Vsi plešejo, se zabavajo. Liza si prižge cigareto.

MARKO: A si ziher, da loh?

LIZA: Pa ja. Lastnik pusti, da kadimo not.

MARKO: Pa ne to. Sej veš ...

LIZA: Kaj?

MARKO: Ja ... (*Pokaže na Lizin trebuh.*)

LIZA: Ja in?

MARKO: Mejbi ne bi smela kadit.

LIZA: V sredo sem naročena, da ga odstranijo, in zdej ne bi smela kadit? Halo?

MARKO: Ja, ne vem ... Pa si ziher?

LIZA: Fak, Marko. Pogovorila sva se o tem. A moraš zdej čist zamorit ...

Liza gre stran od Marka.

MARKO: Liza!

LIZA: Vse sva se zmenila. Strinjala sva se. Zdej pa kr neki mori. Jaz nimam pomislekov. Sploh nobenih. Tko sem se odločila, ker nisem ready za otroka. Sej enkrat bi ga imela. I guess. Samo ne zdej. Zdej definitivno nimam osnovnih šans za otroka. Ne morem mu nudit nič. Nimam niti cajta, še manj pa keša. In nimam slabe vesti. Ne vem, a je kej narobe z mano, ker nimam slabe vesti. Ker ne travmiram. Pač, sej ... zavedam se, da bi ta majhna gmota celic v mojem telesu lahko nekoč postala neki al nekdo. Okej. Ta majhen kupček molekul bo šel v nič. Novega bitja ne bo. Moja maternica se bo spraznila, tko kot se vsak mesec sprazni med menstro. In to je to. To je to. Fak, no!

Naslednji dan. Marko in Liza v stanovanju. Še v pižami. Imata pozen zajtrk.

MARKO: Sori za včeri.

LIZA: V redu je. Samo rada bi, da je čim prej mimo.

MARKO: Itak. Štekam. Če si se tko odločila.

LIZA: Odločila sva se skupi, midva, remember? V sredo grem tja in to je to. Pa ne bi več o tem. Okej?

MARKO: Okej. Samo ...

LIZA: Kaj?

MARKO: Nič.

LIZA: Ne štekam. A si si premislu?

MARKO: Ne, ne. Itak da ne. Sej ne moreva. Sam zdel se mi je, da sva se tko ... Pač na hitro odločila.

LIZA: Nima smisla odlašat.

MARKO: Ja. Valjda. Maš prov. Kaj bova dons? A greva mal ven?

LIZA: Ne vem ... Hotla sem še neki za službo delat.

MARKO: Bejba, nedelja je.

LIZA: Vem. Samo ta teden mam ful stvari za oddat. Ful se mi je nabralo. Lahko greva po kosilu ven?

MARKO: Okej. Ti kar deli. Jaz bom pa še mal zalegnu.

Pri vratih pozvoni.

LIZA: Kdo je to? A se ti je kdo najavu? Aco?

MARKO: Ne. Ne vem.

LIZA: A greš odpret, pliz. Jaz se grem obleč.

Liza gre v kopalnico. Marko si hitro potegne gor trenirko in gre odpret. Pred vrati stojijo Markova mama Jadranka, Markov oče Aleš in sestra Sanja.

SANJA: Surprajz!

JADRANKA: Sine, čestitam! Sine moj!

ALEŠ: Čestitke. Nije važno, neka bude šta bude, samo da je muško!

SANJA: Ati!

ALEŠ: Ej, šala. Bravo, sine. Bravo.

JADRANKA: Kje je Lizika?

MARKO: Em ... V kopalnici. Kaj mate to?

Jadranka stopi mimo Marka v stanovanje. Na mizo postavi posodo s štruklji. Za njo vstopi še Aleš, ki nosi velik lonec s kokošjo obaro. Sanja ima v eni roki šop balonov, na katerih so narisane štorke z dojenčki, v drugi roki pa rumene volnene copatke.

MARKO: Vatdafak, Sanja? Kaj je to?

SANJA: Marko, mi smo s tabo. Skupi jo bomo pregovorili.

MARKO: Rekel sem ti, da bod tih. Ne morem verjet, da si izblebetala matki. Veš, kakšna je!

SANJA: Ni še konec, Marko.

MARKO: Ti ne štekaš. Odločila sva se.

SANJA: Ona se je odločila. Ne ti.

MARKO: Skupi sva se odločila. Oba!

SANJA: Aja? Po telefonu si drugač govoril.

MARKO: Zdej sva se pogovorila in to je to. A lahko poveš mami, da ...Lej, najboljšo, da greste, preden Liza vidi.

SANJA: Ti ji povej. Mami misli, da bo dobila vnuka.

MARKO: Fak, Sanja!

Markova mama in oče v kuhinji obešata velik napis: Prihaja dojenček.

MARKO: Mama, kaj je to? Kaj delata?

JADRANKA: Samo en mali transparent.

MARKO: Mali transparent? Čez celo kuhinjo je.

JADRANKA: Pač imata malo kuhinjo.

ALEŠ: Celo stanovanje je majhno. Miniaturno.

MARKO: Ja pač. Garsonjera je. Fora garsonjere je v tem, da je majhna.

JADRANKA: Kje bo pa dojenček spal?

MARKO: Ne vem, kje bo spal, mama! S tem se bova ubadala, ko bo čas za to.

JADRANKA: Imaš prav, oprost, sine.

Iz kopalnice pride Liza.

LIZA: Živjo. Kaj pa je to?

JADRANKA: Lizika, Lizika moja! Ja, čestitam!

ALEŠ: Čestitam, čestitam. Z Jadranko sva oba ... Veseli smo vsi ... Res.

JADRANKA: Super, predivno ...

Sanja Lizi izroči par volnenih copatk.

SANJA: Čestitke. Rumeni so, ker ne vemo spola.

LIZA: Marko?

MARKO: A se lahko pogovoriva?

LIZA: Ja, dajva se.

MARKO: A nama lahko daste pet minutk? Sanja, sej veš, kje je kava. A lahko ... Eno kavo skuhi za mami. Prosim.

SANJA: Okej.

Marko in Liza gresta v kopalnico.

MARKO: Fak. Štala.

LIZA: A res? Faking genius. Kaj se dogaja? Kaj točno si jim reku?

MARKO: Nič.

LIZA: Aha. Nič? V kuhni mava dvajset balonov in ogromen napis *Prihaja dojenček!* Jadranka je došla z lonci. Halo, model?! Ne mi nabijaj, da jim nisi nič rekel!

MARKO: Šiiiiit.

LIZA: Ja, šit. Kaj bova zdej?

MARKO: Ne vem.

LIZA: Jaz pa vem. Ti boš šel lepo tja in jim povedal, da tega otroka ne bo.

MARKO: Fak. Mama bo ... Ne vem. Kap jo bo.

LIZA: Tvoji me bojo zasovražil.

MARKO: Noben te ne bo zasovražil.

LIZA: A si mogel povedat?

MARKO: Sanja je vsega kriva. Trikrat sem ji rekel, naj bo tiho. In evo. Blebetuša jedna ... Da ji šamar opalim.

LIZA: Sekici si povedal. Pizda, 25 let jo poznaš, lahko bi vedel.

MARKO: Lej, bom zrihtal. Povedal jim bom vse, okej?

LIZA: Okej.

MARKO: Pejva.

LIZA: Omajgad. Jadranka me že itak ne mara. Sigurno bom jaz vsega kriva. Njen dragi Marko – *Marko, sine* – on že ne bo nič kriv. Jaz bom ta grozna. Glava me boli, mačka mam in zdej bom morala še jest to njeno hrano.

Liza in Marko se vrmeta v kuhinjo. Jadranka na štedilniku greje kokošjo juho.

JADRANKA: Evo, juhica bo takoj. Marko, sine, boš ti tud malo?

MARKO: Ja. Lahko.

JADRANKA: Daj krožnike.

ALEŠ: Vsi bomo juhico. Je že čas za kosilo.

JADRANKA: Juhe je dovolj za vse.

Jadranka prinese lonec na mizo in začne nalivati.

LIZA: Joj, hvala. Jaz ne bi. Mi ne paše.

JADRANKA: Pa moraš malo. Pileća juha. To ti je najboljše za nosečnost. Zdaj moraš pazit, kaj boš jedla.

LIZA: Čist mal bom. Okej, okej. Hvala.

JADRANKA: Marko, poslušaj me. Noseča žena ne sme bit lačna. Če bo rekla sladoled, greš v market po sladoled. Če bo rekla čevapčiči, greš in pečeš čevapčiče. Si slišal, Marko, sine?

MARKA: Em ... Ja.

LIZA: Ja ... Khm.

MARKO: Em ... Liza v bistvu ... Ona ... ne mara čevapčičev.

JADRANKA: Pa v redu. Lahko tudi zrezak ali kobasico. Samo da bo jedla meso. Za beljakovine.

LIZA: Mhm. Za beljakovine.

ALEŠ: Mmm, dobra juha. Dobra je. Bravo.

JADRANKA: Še štrukle so za potem.

ALEŠ: Krasno, krasno.

JADRANKA: Jejte, dragi moji. Ima još. Lizika, še juhice?

LIZA: Hvala, ne morem.

JADRANKA: Ti je slabo? O, sirotica.

LIZA: Mah, ne. No, malo.

SANJA: In? Kdaj imaš rok?

LIZA: Emm ... Ne vem. V bistvu. Nisem zračunala. Nisem še mela pregleda. Marko?

JADRANKA: Ne sekiraj se. Samo neka se rodi živ i zdrav.

ALEŠ: Včasih ni blo nobenih pregledov pa ultrazvoka pa vsega tega.

LIZA: Marko?

MARKO: Ja, no ... Glede tega. Z Lizo sva se pogovarjala ...

JADRANKA: Ja, sine?

MARKO: ...

SANJA: Daj, govori.

MARKO: Pogovarjala sva se, da ... Letos ne bova šla v Vodice na morje.

LIZA: Kaj?

MARKO: Oprosti, mama. Rekla sva, da bi rada šla še kam drugam. V Maroko al pa na Šri Lanko, kej takega.

JADRANKA: Nona bo užaljena. Pa kje si ti našel Maroko?

LIZA: Ja, res. Maroko?

JADRANKA: E, noseča žena po svetu s trebuhom. Pa vročina pa komarci ... Ne ne ne. Nimaš šanse.

SANJA: A ni tko, da nosečnica ne sme na avion?

LIZA: Se opravičujem. Marko, v kopalnico. Takoj.

MARKO: Aha, ja. Em ... Samo malo. Vi kar jejte. Takoj bova nazaj. Super juha, mami.

JADRANKA: Hvala, sine.

Marko in Liza gresta v kopalnico.

LIZA: Kaj je s tabo? Zakaj ne poveš?

MARKO: Sej bom. Če mi boš dala čas ...

LIZA: Morje, Maroko? Kr neki lapaš, model. Povej jim, če ne bom jaz.

MARKO: Moram najt pravi moment.

LIZA: Se bojim, da je že prepozn za to.

MARKO: Šiiit.

LIZA: Ne odlašej. Povej, še preden me bo začela z burekom pitat.

MARKO: Tist ni burek. Tist so štrukle s sirom.

LIZA: Samo povej jim.

MARKO: Okej, okej. Bom.

LIZA: Štrukli, burek, zeljanica. Whatever. Mačka mam, rada bi, da grejo in da odnesejo vse tiste blesave balone. Pa sploh ne maram kurje župe. Ona mi pa kar naliva pa naliva.

Liza in Marko se vrmeta nazaj k mizi.

ALEŠ: Khm, sine. Z mamó sva razmišljala ...

MARKO: Neki vama moram povedat.

ALEŠ: Čakaj, najprej jaz. Z mamó sva se odločila, da bomo menjali avte.

SANJA: Aja?

MARKO: Kakšne avte?

ALEŠ: Vi dobite naš avto in mi vzamemo tvojega cliota.

SANJA: A res?!

ALEŠ: Z mamó se ne voziva velik. Ne rabimo mi karavana. Sanja, oprósti, otrok bo rabil prostor. V cliota še vozička ne moreta dat. Morala se boš prilagodit.

SANJA: Kr neki. S tisto kripo se bom furala, al kaj?

MARKO: Ne, resno. Ni treba. Ne rabiva večjega avta.

LIZA: O šit, mislim, da mi bo slabo.

JADRANKA: Slabo! Dete moje. Kaj rabiš? Hočeš še juhe?

LIZA: Ne, ne, ne! Vodo. Mal vode, prosm.

JADRANKA: Marko, daj vodo.

LIZA: Pa še lavor. Za vsak slučaj.

Marko prinese kozarec vode in plastični lavor. Liza naredi požirek vode. Potem se nasloni nazaj.

MARKO: A si v redu?

LIZA: Slabo mi je.

JADRANKA: Joj, sirotica

SANJA: Čist bleda je.

JADRANKA: Bi jedla kaj? Boš štrukle? Daj, bom narezala. So že pogrete.

LIZA: Marko, lavor!

Liza vzame lavor in bruha.

MARKO: O, šit.

SANJA: Primi ji lase, no.

MARKO: Sej bo. V redu bo.

LIZA: Fak. Pardon. Se opravičujem.

ALEŠ: Da ni to slučajno od juhe?

JADRANKA: Od juhe?!

ALEŠ: Men je tud malo čudno v trebuhu.

JADRANKA: Glupane, to ni od juhe! Žena je trudna, isuse.

LIZA: Ne ne, zihér ni od juhe. Včeri sem preveč spila. Ne bi smela mešat gina pa vodke. Pa pol še tisti shoti tequile. Tist me je čist ubil.

JADRANKA: Marko, alkohol si ji dal?

MARKO: Ona je odrasla oseba, mami. Nisem ji ga jaz dal.

LIZA: Sanja, a imaš ti kak čik?

SANJA: Ja, mam. Samo ...

LIZA: Včeri sem pokadila celo škatlo in zdej nimam nobenih čikov doma. Lej, Jadranka ... Žal mi je. Res, oprosti. Ampak čist vseeno je, če kadim al ne. Nima veze. A je tko, Marko?

MARKO: Em ... Ja. Liza ... Ona v bistvu sploh ni noseča. Okej, ni noseča!

JADRANKA: Kaj?

MARKO: Mislim ... je noseča. Ampak kmalu ne bo več. Sanja je vse narobe razumela.

SANJA: Ej, ne zdej mene krivit.

JADRANKA: Ne razumem.

MARKO: Liza ne bo rodila.

LIZA: V sredo ob 8-ih zjutraj sem naročena na splav.

JADRANKA: Splav?

MARKO: Ja, mami. Splav. Abortus. Sej veš, kaj je to, a ne?

JADRANKA: Aha.

MARKO: Žal mi je, da si prinesla balone in juho in vse ... V bistvu je Sanja vse zajebala.

SANJA: Ne pa ne! Nisi mi povedal, da sta se dokončno odločila.

MARKO: Lahko bi me vsaj vprašala, a ne!

Jadranka strga napis s stene in ga zmečka. Vzame svoje lonce in se odpravi.

MARKO: Mami?

JADRANKA: Pusti me. Pusti me. Gremo.

LIZA: Adijo! Pa hvala za juho.

Jadranka odide brez besed.

ALEŠ: Eh, se bo že pomirila. Ne skrbi.

SANJA: Fak. Sori, Marko. Sej bo kul. Pozabila bo. Drži se, Liza. Okej?

LIZA: Hvala.

ALEŠ: Adijo, adijo.

MARKO: Adijo.

SANJA: Čao.

Sanja in Aleš odideta.

LIZA: Lavor, lavor! Hitr!

Liza še enkrat bruha.

MARKO: A si v redu?

LIZA: Ja. Sam mal tišine rabim. Oh, samo da so šli.

Marko se usede k Lizi.

LIZA: Že prej me ni marala – no, zdej sem pa še morilka prvega vnuka. Fak, stari.

MARKO: Ne sekiraj se. Pust mojo mami, sej veš, kašna je.

LIZA: Mi lahko daš mal vode?

MARKO: Na, pij. Vse bo kul. Ti samo počivaj.

LIZA: Hvala.

Marko Lizo boža po laseh.

MARKO: Vse bo kul.

Objameta se.

Pri vas pa ni štorclja še nič prinesla?

– A pr vas pa ni štorclja še nič prinesla?

– Em ... Ne. Ne še.

– A ne boste nič zibal? A ne mislte nič v Rim hodit? A si ne bote nič gnezda napolnil? Pa tko fleten par.

– Em ... Ja, hvala.

– Vedno sem mislila, da bo enkrat prišla želja po otrocih. Pa so prišla pozna dvajseta, pa pozna trideseta. Pa nič. Ne morem se odločit za otroka samo zato, da bi izpolnila želje in pričakovanja drugih.

– Ne bi imel otroka, ker ga ne bi mogel normalno preživljat z minimalno plačo. Nima smisla, da bi otrok živel v revščini. S partnerko že tako komaj prideva skoz mesec.

– Stara sem 35 let in že sedem let srečno poročena. Otrok ne maram, čisto preprosto, grejo mi na živce in nisem pripravljena žrtvovat svoje svobode zanje. Egoizem? Mogoče.

– Nočem bit noseča, nočem rodit, nočem previjat usrane riti, nočem imet raztegnjenih jošk, nočem poslušat vreščanja, nočem bit šofer nekomu dvajset let.

– Oba s partnerko sva samozaposlena. Nimava pogojev za otroka. Tudi če bi si ga želela, si ga ne moreva privoščit.

– Prosti čas si z možem organizirava, kot nama paše. In uživava. Vedno poslušam pritoževanje kolegic, ki imajo otroke. In jih gledam, kako so skurjene, zmatrane od vsega. In sem še bolj prepričana, da sem se prav odločila.

– Z otroki je tako kot s psi, mačkami ali morskimi prašički, eni jih imajo radi, drugi ne. Eni bi jih imeli celo čredo, eni nobenega. Ženske, ki se ne odločimo za materinstvo, se moramo vedno nekomu zagovarjati. Jebi ga: ni mi do tega!

– Zakaj bi na ta svet privlekel otroke, ko pa vidim, kako je. Da gre vse v maloro. Že tako je preveč sirot na svetu.

– Svoja najboljša leta hočem preživet po svoje, svobodno, brez dodatnega stresa in skrbi. Za nekatere je to egoizem. No, zame je pa še stokrat bolj egoistično, da nekdo spravi otroka na svet, potem pa zanj ne zna poskrbet.

BARBARA

BARBARA (45), SAŠA (45), RONJA (15), ALEN (15), ALENOV OČE (50),
PSIHOLOGINJA (30)

BARBARA: Moram si zrihtat tablete za spanje. Že tri noči slabo spim. Brat me je prosil, če lahko njegova hčerka Ronja dva mesca pa pol živi pri meni. To je deset tednov. Deset tednov bom mela doma najstnico. Kaj jaz vem, kako razmišljajo 15-letnice. A se še igrajo z barbikami? A imajo že fante? Ne vem, a že seksajo? Pojma nimam. Šit, pozna sem ...

V kavarni. Saša pije kavo in bere knjigo. V lokal prihiti Barbara.

BARBARA: Sori k zamujam ... Ful je bla gužva, delo na cesti, cela pizdarija.

SAŠA: V redu je. Mam knjigo. Če sem s tabo zmenjena, mam vedno knjigo zraven. Za vsak slučaj.

BARBARA: Sori ... Boš pa vsaj več knjig prebrala zarad mene.

SAŠA: Čez deset minut moram it.

BARBARA: A že?

SAŠA: Kako že? Ura je skor pol devetih.

BARBARA: A že?! Fak.

SAŠA: Ti lahko prideš v firmo, kadar ti paše.

BARBARA: Mah, kje pa. Ne morem jih same pustit.

Barbara si prižge cigareto.

BARBARA: A veš, da me je povabil ven?

SAŠA: Kdo?!

BARBARA: Tisti zdravnik. S Tinderja. Ločenec. Jure?

SAŠA: Aja? Tisti s seksi brado?

BARBARA: A je tko, da je mal podoben Clooneyu?

SAŠA: Dej pokaž sliko.

Gledata slike.

BARBARA: Tole poglej. Sonči se na vrtu.

SAŠA: U, huda! In kam bosta šla?

BARBARA: Nisva še zmenjena. Dons pride Ronja k men, nečakinja. Ne vem, kako bo to. Nikol nisem mela niti mačke, zdej pa kar otroka.

SAŠA: Mah, sej bo. Dva mesca boš že zdržala.

BARABRA: Dva mesca pa pol!

SAŠA: Mal se bosta družili, peljala jo boš v šoping. Pa na kak koncert. To je tvoja šansa, da se izkažeš kot kul teta. Lahko si data enak piercing naredit. V jezik, al pa v popek.

BARBARA: Da me brat ubije.

SAŠA: Ej, jaz moram it.

BARBARA: Jaz tud. Se slišva.

SAŠA: Vso srečo!

BARBARA: A z ločencem al z nečakinjo?

SAŠA: Z obema! Čav.

BARBARA: Še kaj drugega kot srečo bom rabila. Svakinji so odkrili multiplo sklerozo. Včasih sta z bratom velik hodila po svetu. Zarad njene bolezni sta se odločila, da gresta čim prej v Tibet, preden se ponovi kak hujši zagon. Ona si je ful želela. Šla bosta v nek samostan na duhovno izobraževanje. Ronja je ravnokar začela hodit v prvi letnik gimnazije in seveda ni mogla zraven. Dons zvečer pride k men. To bo štala.

Barbara in Ronja hodita po stanovanju. Barbara Ronji razkazuje sobe .

BARBARA: Ti še nisi bla v ta novem fletu, a ne?

RONJA: Em, ne.

BARBARA: Evo, tuki je kuhna. Ti pokažem, kako se prižge štedilnik. Čist je simpl. A gledaš?

RONJA: Em, ja.

BARBARA: Tuki je hladilnik. Lahko vzameš vse, kar hočeš. Mislim, ne rabiš nič spraševat. Po domače. Kul?

RONJA: Mhm.

BARBARA: Edino to te prosim, da pustiš moje proteinske šejke. Ker mam poseben plan, kako jih moram pit ... Da se mi pač ne podere plan.

RONJA: Ja, valjda.

BARBARA: No, tuki je kopalnica. Pa tam je še en wc posebi, tko da ne bo panike, če bi morali ena drugo čakati. In case of emergency, hehe.

RONJA: Mhm.

BARBARA: In tole bo tvoja soba.

RONJA: Super. Kam dam loh stvari?

BARBARA: Kamor hočeš. Omara je prazna. Pa na police, na mizo.

RONJA: Okej. Hvala.

BARBARA: Okej.

RONJA: Se vidiva.

Ronja gre v sobo in zapre vrata za sabo.

BARBARA: Ronja?

RONJA: Ja? Če kej rabiš, sam povej, prav?

RONJA: Okej.

BARBARA: To bo zakon, se prov veselim!

BARBARA: Faking nočna mora. Otroci me delajo živčno. Ne znam z njimi. Nikol si nisem želela otrok. In zdej se bom morala tri mesece ukvarjat z narcisistično, vase zaprto in užaljeno – *starša sta me zapustila* – najstnico. Res krasno!

Naslednji dan. Zjutraj.

BARBARA: Kako si spala?

RONJA: V redu.

BARBARA: Postla ti je okej?

RONJA: Mhm.

BARBARA: Kaj boš za zajtrk?

RONJA: Nč. Nikol ne jem zjutri.

BARBARA: A res? Kaj pa tvoja mami reče na to?

RONJA: Nč. Ona tud ne je zajtrka.

BARBARA: No, sej jaz ga tud ne. Ampak ti še rasteš. Po mojem bi blo dobr, če bi neki pojedla.

RONJA: A loh mal jogurta?

BARBARA: Itak. Pa kašno sadje vzem.

RONJA: Okej.

BARBARA: A te peljem v šolo al ...

RONJA: Ni treba. Bom šla na bus.

BARBARA: Okej.

Tišina.

BARBARA: Ne pozabi vzeti ključev. Jaz pridem šele zvečer. Popoldne mam obravnavno.

RONJA: A je kul bit odvetnica?

BARBARA: V bistvu ja. A te zanima pravo?

RONJA: Ne, niti ne.

BARBARA: Aja. Kaj pa te zanima?

Ronja skomigne.

BARBARA: Kaj ti je všeč v šoli?

RONJA: Em, bolj nč.

BARBARA: No, sej maš še čas. Boš že ugotovila.

Čez dva tedna.

Barbara in Saša na jutranji kavi.

BARBARA: Fak. Dons sem zamudila na jutranjo jogo, ker je bla tamala pol ure v kopalnici. Zaklenjena. Nisem mogla do svojih stvari. In pol sem vidla, da si je zlikala lase. Baje je zdej moderno met ravne.

SAŠA: To ti čist skuri lase.

BARBARA: Mami ji baje pusti. Morala bi jo videt, kaj je oblekla dons.

SAŠA: Kaj pa?

BARBARA: Neko trenirko. Ampak zgornji del je imela tko ... čist kratek, tolko da so ble joške pokrite.

SAŠA: Pa kaj. Sej je toplo. Spomni se, kaj smo me nosile.

BARBARA: Fak. A se spomniš – črne tangice pol pa bele oprijete hlače čez.

SAŠA: Recimo.

BARBARA: No, in že večkrat sem jo zavohala, da smrdi po čikih.

SAŠA: A si ziher? Da nisi sebe vohala?

BARBARA: Pa ne, no. Doma jaz ne kadim. Šla sem njeno jakno povohat. Kot da bi pepelnik povohala.

SAŠA: Lej, jaz sem tud kadila pri petnajstih. Pa sem potem nehala. Ti si pa začela na faksu in še zdaj kadiš. Torej?

BARBARA: Ne vem, če bi morala bratu kej omenjat.

SAŠA: Mah, ne. Ti si kul teta, remember?

BARBARA: Zdej bosta itak dva tedna nedosegljiva. V nekem samostanu sta na retreatu. Brez interneta. Si predstavljaš? Baje se sploh ne bodo smeli nič pogovarjat. Niti med sabo. Samo meditacija in zen.

SAŠA: Zakon! Jaz bi šla takoj na to. Kako pa kej Jure?

BARBARA: V soboto zvečer sva zmenjena! Ronja bo pač morala bit sama doma.

SAŠA: Bo že, 15 je stara.

BARBARA: A veš, kdo me je dodal na Tinderju? Tisti lepi trener s fitnesa, k sem ti govorila – Seba. Baje je zdej samski.

Barbari zazvoni telefon.

BARBARA: Ja, prosim? Aha. Ja. A danes? Lahko, ja. V redu. Nasvidenje. (*Odloži telefon.*) Šit. Iz šole so me klical.

BARBARA: Klicala je gospa ravnateljica. Ker sem jaz skrbnica zdej. Ker brat in svakinja veselo meditirata v Tibetu. In zato moram jaz v šolo poslušat pridige. Prej bom morala iz službe, prestavit moram vse popoldanske zadeve. Prišlo je

do resnega incidenta. Do incidenta, ki ga vsi obžalujemo. A res, gospa ravnateljica. Ja, jaz tudi obžalujem, da moram še takoj letet na pogovor v šolo, po možnosti zarad neke neumnosti.

Zvečer v Barbarinem stanovanju, Barbara in Ronja.

BARBARA: Obljubi, da ne boš več.

RONJA: Kaj?

BARBARA: Dobr veš. Da ne boš več kadila na šolskem WC-ju.

RONJA: Vsi to delajo.

BARBARA: Ali pa kjerkoli v prostorih šole.

RONJA: Oooo, bruke, stari.

BARBARA: Ukori razredničarke boš dobila. Pa morala sem podpisati neko izjavo.

RONJA: Whatever. Boli me kurac.

BARBARA: A tvoji oči ve, da kadiš?

RONJA: Ne. Itak da ne.

BARBARA: Komi dva tedna si tuki in sem že morala v šolo. Maš srečo, da sta tvoji oči pa mami ravno v nekem samostanu. In da nimata telefona.

RONJA: Kva? A bi me rat-outala?

BARBARA: Kaj?

RONJA: A si podgana?

BARBARA: Kaj?

RONJA: Mah, pozab.

BARBARA: Nobenih cigaret več v šoli. Ali pa pred šolo. A sva zmenjeni? Ne vem, zakaj sploh kadiš. Veš, da lahko dobiš raka?

RONJA: Zakva pa ti pol kadiš?

BARBARA: Em –

RONJA: Faking hypocrite.

BARBARA: Lej, ne rabiš delat istih napak kot jaz. Dokler si pri meni, sem jaz odgovorna zate. In mene bojo klicali v šolo in jaz bom morala zaradi tebe hodit iz službe. Zato ne deli več tega. Okej?

RONJA: Ja, no. Sori, da sem ti tko ... breme al neki.

BARBARA: Nisem rekla, da si breme.

RONJA: Whatever. Komi čakam, da grem domov.

Ronja gre v svojo sobo.

BARBARA: Mislim, da je moj status kul tete resno ogrožen. Mogoče bi morala zamahnit z roko in skupi z njo enega prižgat. Kakšne pridige sem morala poslušat v šoli ... Da otrok najbrž išče pozornost. Pa to sploh ni moj otrok, kaj vam ni jasno? Njena starša cel dan sedita po turško in žlobudrata neke mantre. Jaz moram pa tuki pucat drek namest njiju. Bo teta Barbara zrihtala. Ni panike. Imate drek za spucat? Pokličite teto Barbaro. No, ampak to je bil samo blisk pred nevihto. Ta pravi tornado se je zgodil šele čez kak teden.

Čez en teden.

V Barbarinem stanovanju. Zvečer. Barbara pospravlja po kuhinji. Ronja je v sobi.

BARBARA: Ronja?!

RONJA: Ja?!

BARBARA: A bi en toast?

RONJA: Ne. Nism lačna!

BARBARA: Okej. Mogoče bi vseeno prišla mal ven iz sobe? Ronja?

RONJA: Kva?

BARBARA: Eh, nič.

BARBARA: Kar naprej je v sobi. Za računalnikom. Sama sem pojedla večerjo in si prižgala TV. Ona je bila še neki časa v sobi. Potem sem iz sobe zaslišala neko kričanje in ropotanje, kot bi stvari padale po tleh.

BARBARA: Ronja? ... Ronja, a si v redu?!

RONJA: Ja! Pust me!

BARBARA: A si kul? Kaj je narobe?

RONJA: Zgin stran!!

BARBARA: Zaklenila se je v sobo. Slišala sem, da joka v sobi. Nisem vedla, kaj naj. In sem čakala. Da bo pač prišla ven. Gledala sem TV in čakala. Prišla je iz sobe, a je šla takoj v kopalnico. Šla sem v njeno sobo in ji vzela telefon. Ni bilo težko ugotoviti, kako se odklene. Na ekranu se je poznal vzorec. In tam je bila. Tista zlobna, nesramna slika. Sošolci so jo delili po mesidžih, na chatu, v šolski Fejsbuk skupini. Na sliki je bila Ronja z zaprtimi očmi in široko odprtimi usti. Pred njenimi usti je bil s Photoshopom nalepljen velik nabrekel penis. Zraven je pisalo *luvs to suck*.

Barbara v rokah drži Ronjin telefon. V sobo vstopi Ronja.

RONJA: Dej sem.

BARBARA: Kaj je to? (*Pokaže sliko na telefonu.*)

RONJA: Dej sem!

BARBARA: Ronja, moraš mi povedat, za kaj gre.

RONJA: A ni tko lajk obvious? Očitno sem cipa, a ne.

BARBARA: Kdo je to naredil?

RONJA: Ni važn.

BARBARA: Kdo je bil?

RONJA: En sošolec.

BARBARA: Kdaj se je to zgodil?

RONJA: Ne vem. Zaspala sem in najbrž so me slikal tko.

BARBARA: To je šolski avtobus?

RONJA: V torek smo šli na kulturni dan. Na poti nazaj sem zaspala.

BARBARA: Kdo je objavil sliko? Ronja!

RONJA: Vsi!

BARBARA: Kdo jo je prvi objavil?

RONJA: Alen.

BARBARA: Kako se piše?

RONJA: Zakaj hočeš vedet?

BARBARA: Vse bo okej. Jaz bom vse uredila.

RONJA: Nočem, da hodiš v šolo al pa kej. Nočem še večje scene.

BARBARA: Ronja, take stvari so kaznive. To morava prijaviti na policijo.

RONJA: Ne! Ni šans. Vsi me bojo sovražili. Barbara, prosm. Pozab na to, okej.

BARBARA: Se bova jutri pogovorili. Probi zdej zaspat.

RONJA: Okej.

BARBARA: Za sliko so izvedeli tudi na šoli. Spet me je klicala ravnateljica. Tokrat je bil njen ton čist drugačen. Zagotovila mi je, da delajo vse, da bi zaščitili Ronjo. Rekla sem, da srčno upam, da bodo vse vpletene doletele sankcije, da se končno naučijo, da imajo človeška dejanja tudi posledice! Če jih že starši niso tega naučili. Čez nekaj dni me je klicala šolska psihologinja. Omenjala je mediacijo. Kakšna mediacija? Storilce naj kaznujejo. Baje sta bila Ronja in Alen prej prijatelja. Super. Krasni prijatelji. Baje se je Ronja strinjala z mediacijo. V redu. Prav. Gremo na mediacijo. Priložnost, da temu razvajanemu mulcu povem, kar mu gre.

Pri šolski psihologinji na mediaciji. Psihologinja, Ronja, Barbara, Alen, Alenov oče.

PSIHOLOGINJA: V imenu šole bi rada povedala, da nam je zelo žal, da je prišlo do tega. Delamo na tem, da bi take stvari znali preprečiti. Organizirali bomo več delavnic na temo medvrstniškega nasilja.

BARBARA: Mogoče malo prepozno.

PSIHOLOGINJA: Se zavedam, da nekaterih stvari ne moremo zbrisati za nazaj. Lahko pa se potrudimo in prisluhnemo en drugemu. Izvoli, Alen. Mislim, da si želel nekaj povedati Ronji.

ALEN: Em ... Ja. Da mi je žal.

PSIHOLOGINJA: Lahko glasneje, Alen?

ALEN: Da mi je žal. Oprosti, Ronja.

PSIHOLOGINJA: In kaj še?

ALEN: Ne bi smel objaviti slike.

PSIHOLOGINJA: Kaj še? Alen?

ALENOV OČE: Saj se je že opravičil ...

ALEN: Vse sem zbrisal. Pa tudi drugi so zbrisali. Slike pa komentarje, vse.

PSIHOLOGINJA: Hvala, Alen.

BARBARA: Super. Mene pa zanima, kako boste dosegli, da se take stvari ne bojo več dogajale? Kakšne kazni bojo dobili fantje?

ALENOV OČE: No, opravičili so se in mislim, da so se vsi nekaj naučili iz tega.

BARBARA: A ste o tem obvestili policijo?

RONJA: Kaj je s tabo?

ALENOV OČE: Jaz bi prosil, da ne pretiravamo. To so še otroci. Ne zavedajo se vseh dejanj in posledic.

BARBARA: Ravno zato. Dajmo jim omogočiti, da začitijo posledice.

ALENOV OČE: V njihovih očeh je šlo za igro.

BARBARA: Za igro?! Si pa upate. Za Ronjo to sigurno ni bila igra. Mogoče za vašega sončka.

ALENOV OČE: Ne pravim, da naš mulc ni nič kriv. Lahko vam povem, da sem se doma ostro pogovoril z njim. Po drugi strani ... Pa tud punca ni čist nedolžna.

BARBARA: Kaj?!

ALENOV OČE: Lejte. Par dni pred tem incidentom je vaša hči ...

BARBARA: Nečakinja. Starši so začasno odstotni.

ALENOV OČE: Aha. To marsikaj pojasni.

BARBARA: Prosim?!

PSIHOLOGINJA: A lahko ostanemo pri stvari.

ALENOV: To je pomembno ... za širšo perspektivo. Par dni pred incidentom je Ronja mojemu sinu poslala na mobilni ... No, gole slike. Nihče je ni silil.

RONJA: V modrcu sem bla. Nisem bla naga!

BARBARA: To sploh ni povezano s primerom.

RONJA: Samo challenge je bil. Dobila sem challenge, da se moram slikat v modrcu.

PSIHOLOGINJA: To nič ne zmanjšuje Alenove odgovornosti ...

BARBARA: Tako je.

ALENOV OČE: Dajte, no. Očitno je, da je punca nagnjena k promiskuitetnemu vedenju.

BARBARA: Prosim?!

PSIHOLOGINJA: Oprostite, a lahko brez obtoževanja? Tu smo zato, da ...

ALENOV OČE: In ravno njeno neprimerno vedenje je pripeljalo ...

BARBARA: Ne, njeno vedenje nima nič s tem, da je vaš sin storil kaznivo dejanje blatenja in sramotenja z uporabo pornografske vsebine in pri tem zlorabil petnajstletno punco!

PSIHOLOGINJA: Prosim vas, če lahko nadaljujemo z mediacijo.

BARBARA: Ta mediacija je za en drek! Če vi ne mislite ukrepat, bom pa jaz. Se vidimo na sodišču!

ALENOV OČE: Ja, seveda. Prazne grožnje.

PSIHOLOGINJA: Če lahko ...

Barbara jezno odide.

ALENOV OČE: Kakšna zmajevka.

Čez nekaj dni. Barbara in Saša na jutranji kavi.

BARBARA: Pizda, če bi bil to moj mulc ... tako kazen bi mu dala ... eno leto ne bi smel iz bajte, samo šola in domov.

SAŠA: Verjamem, ja.

BARBARA: Ronja me je prepričala, da ga nisem prijavila. V šoli so imeli neke delavnice na to temo. Bajе so se ji sošolci opravičili. S tem Alenom sta celo frenda zdej. A loh verjameš?

SAŠA: Mogoče ga je pa izučil.

BARBARA: Sej je bogi. Morala bi videt njegovega fotra. Totalna ritna luknja.

SAŠA: Sej ponavad je tko.

BARBARA: Ja.

SAŠA: Kako kej Jure?

BARBARA: V redu. Povabil me je na morje. Ta vikend. Ne vem, kaj nej z Ronjo.

SAŠA: S sabo jo vzemi.

BARBARA: A misliš? Ne vem ...

SAŠA: Sej ni dve leti stara pa na tvoji joški. Lahko bosta šla tud kej po svoje.

BARBARA: Ja, no ... Mogoče.

SAŠA: Kok maš še? Še en mesec?

BARBARA: Ja, neki tazga. A veš, da sploh ni tko slabo?

SAŠA: Ha, še pogrešala jo boš.

BARBARA: Ah, kje stara. To pa že ne.

BARBARA: Navadila sem se nanjo. Navadila sem se na to, da moram vsako jutro nekoga čakati v kopalnici. Navadila sem se na to, da moram v trgovini razmišljati, kaj treba kupiti še zanjo, da moram vzeti ta velik paket kosmičev, ker nama tko hitro grejo. Navadila sem se na to, da jo vsako popoldne vprašam, kako je bilo v šoli, in ona mi z eno besedo odgovori: *dobro*. Navadila sem se na to, da moram večkrat zalaufati pralni stroj in da potem obešam njene hecne najstniške cunje. Navadila sem se, da zvečer skupi pogledava kako serijo in da naredim kokice. Sama si nikoli ne grem delat kokic. Mogoče jo bom pa res pogrešala. Čisto malo ...

Demografski urad

Ženska srednjih let pristopi k uradniku.

– Dober dan.

– Prosim?

– A je to demografski urad? Soba 7?

– Ja. Želite?

– Naročena sem.

– Lahko vidim dokumente? Aha, aha. Sedite. Vi ste torej ta.

– Ta?

– Prav ste prišli. Odgovorili boste na nekaj kratkih vprašanj. Nič posebnega, gospa.

– Starost?

– Štirideset.

– Ste zaposleni?

– Ja.

– Imate kakšne kronične bolezni, hujše zdravstvene težave?

– Ne. Nič posebnega.

– Imate morda izrazit stanovanjski problem?

– Ne. Nič takega. Pač kredit imam.

– No, sej. Kdo ga pa nima, a ne? V bistvu je mišljeno, če ste brezdomka?

– Ne, to ne.

– Odvisnica od drog, alkohola?

– Ne!

– Krasno. Evo, gospa. Za zdaj vam bom izdal samo opozorilo.

– Opozorilo?

– Opozorilo pred kaznijo. Ugotovljeno je, da ste popolnoma zmožni in usposobljeni za rojevanje otrok, a kljub temu niste še nič prispevali k povečanju rodnosti. V imenu

države vam izročam opozorilo. V roku enega leta se ponovno srečamo. Če bo situacija enaka, greste na grmado.

– Kakšno grmado? Ne razumem.

– Aja, neee! Ne na pravo grmado, gospa. Haha! Interna uradniška fora. Sej nismo več leta 1600. Samo kazen boste morala plačat, če boste še vedno brez otrok. To je vse.

– Aha. Kako kazen?

– Ja tako. Kazen za zanemarjanje državljanskih dolžnosti. Ker nič ne prispevate k rodnosti, čeprav bi po vseh uradnih kriterijih lahko. Trenutno kazen znaša 1200 evrov. Če bo drugo leto inflacija, bo pa mogoče še kej več.

– Aha.

– Naslednja, prosim. Nasvidenje, gospa. Pa srečno.

– V redu. Hvala, nasvidenje.

– Naslednja!

KSENIJA

KSENIJA (62), IGOR (65), TINA (37)

KSENIJA: Že par mesecev prej sem rezervirala restavracijo v Ljubljani. Redno sem hodila na fitnes, zdravo sem jedla. Šla sem kozmetičarki. Ker nisem imela nobene pametne obleke, sem šla v šoping. Tisti dan sem se naročila k frizerju. Takoj po službi. Za 62. rojstni dan si bom pač privoščila. Praznovanje je bilo majhno, povabila sem samo dva. Svojega partnerja in hčerko. Bi povabila tud njenega fanta, če bi imela kakšnega. No, pa ga nima, tako da je prišla sama. Za moj 62. rojstni dan smo bili trije. Pa še to je bilo na koncu preveč.

V dragi restavraciji. Za mizo sedita Ksenija in Igor. Tretji stol je prazen.

KSENIJA: Spet zamuja.

IGOR: Sej bo prišla.

KSENIJA: Petnajst čez je že.

IGOR: Lepi kristalni kozarci. Pa krasni prti. Zelo nobel je.

KSENIJA: Nisva prvič tukej. A si lahko mal manj navdušen?

IGOR: Okej, okej. Bi še en aperitiv?

KSENIJA: Ne. A me hočeš napit?

IGOR: Samo vprašam. Jaz pa bi še enega, če že čakava.

KSENIJA: Na stranišče grem.

Ksenija vstane od mize in gre do stranišča.

KSENIJA: Kako lahko vedno zamuja? Še za moj rojstni dan. Vzgjajala sem jo, da mora bit točna. Da pokaže spoštovanje. Jaz nisem nikoli zamujala. Imela je dober zgled. Ampak ne. Gospodično treba čakati, kot da je predsednica. Še za moj rojstni dan ne more prit točno. Kaj pa ima takega v petek zvečer, da mora zamujat? Službe je blo konec. Otrok nima, moža nima. Nima niti psa! Ma, niti zlate ribice, da bi morala vodo zamenjat.

Ksenija se vrne k mizi.

KSENIJA: Kaj? Je še vedno ni?

IGOR: Ne še. Sprost se mal, vse bo kul.

KSENIJA: *Vse bo kul. Vse bo kul. Zakaj govoriš kot tvoj sin?*

Prihiti Tina.

TINA: Oprosti, mami. Prekmal sem zavila in potem sem morala it čist okoli ... In nobene table ni nikjer. Kako pričakujejo, da bojo ljudje našli ta plac? Živijo, Igor. Sej nista dolg čakala, a ne?

KSENIJA: Samo dvajset minut. Kolk bi šele zamudila, če ne bi bil moj rojstni dan.

TINA: Nisem nalašč. Sori.

KSENIJA: No, ja. Na uro menda poznaš.

TINA: Vse najboljše! (*Izroči darilo. Velika rdeča škatla s pentljo.*) Upam, da ti bo všeč.

KSENIJA: To pa je škatla.

TINA: Itak že imaš vse, zato sem se odločila za en tak ... No, boš vidla. Za en tak *experience*. Za doživetje.

IGOR: Zanimivo.

KSENIJA: A me mora bit strah?

TINA: Odpri, odpri.

Približa se natak.

NATAKAR: Aperitiv?

TINA: Lahko en martini.

KSENIJA: Martini boš?

TINA: Ja. Kaj?

KSENIJA: Običajno se ne pije na začetku. Presladek je.

IGOR: Če ji paše.

TINA: A lahko po svoje naročam?

KSENIJA: Okej, okej. Sem že tiho.

TINA: Dej, odpri no. Ful me zanima, kaj boš rekla.

Ksenija odpre škatlo. V škatli je veliko papirja. Ksenija jemlje ven papir.

KSENIJA: A bo kdaj konec tega papirja?

Ksenija v škatli najde kuverto.

KSENIJA: A mi nisi mogla dat kar tkole?

TINA: Dej no. Za foro.

KSENIJA: Zarad tega papirja je umrlo eno drevo, da veš.

TINA: Rjav papir je, vidiš? Recikliran.

IGOR: Ga bova odnesla domov in spravila.

Ksenija odpre kuverto. Bere.

KSENIJA: *Body flying. Polet v vetrovniku Aerofly Postojna.* Tina, kaj je to?

TINA: Letela boš! Vetrovnik. A ne poznaš?

KSENIJA: Em, ne vem, če hočem vedet.

TINA: Super je. Greš v eno veliko komoro in tam notri ful piha, tko da te zračni tok drži gor. In dejansko letiš. Letiš v zraku!

KSENIJA: Mhm.

IGOR: Krasno! Mislim, da tvoja mami ravno to rabi. Mal adrenalina.

KSENIJA: A da rabim adrenalin? Jaz?! Že 35 let delam kot anesteziologinja, dežuram na urgentnih oddelkih, anesteziram poškodovane, opečene, razmrcvarjene ... In vidva pričakujeta, da bom za lastno zabavo pustila, da me premetavajo gor in dol po zraku?

TINA: Dej, no. Zabavno je.

IGOR: Hvala, Tina.

KSENIJA: Ja. Em, hvala.

TINA: Aja, bon je za dve osebi. Jaz sem že bila, tko da ... Igor, *go for it.*

IGOR: Za dve osebi je? Aha. Okej.

KSENIJA: Krasno. Igor se že veseli. A ne, Igor?

IGOR: Em, ja. Ja. Seveda.

KSENIJA: No, kaj bomo naročili?

Čez dvajset minut.

Predjed.

IGOR: Mm, škampova juha je odlična.

KSENIJA: Prtiček si poravnaj.

IGOR: Kaj? Aja. (*Poravna si prtiček.*)

KSENIJA: In? Ti je všeč pašteta?

TINA: Dobra je.

KSENIJA: Domača je. Z lokalne kmetije. Škampi so pa naši, jadranski, veš.

IGOR: Krasno. Hvala za informacije.

KSENIJA: In? Kej novega?

TINA: Ne. Aja, no. Valdesova je šla na daljšo bolniško.

KSENIJA: Res? Kaj pa ji je?

TINA: Ne ve se točno. Govorijo, da izgorelost. *Burn out.*

KSENIJA: V mojih časih tega nismo poznal.

TINA: No, in direktorica je mene predlagala za novo namestnico. Jovič je potrdil, tko da ... zdej sem namestnica predstojnika. Ne bo mi treba več tolk dežurat.

IGOR: Bravo, čestitke.

KSENIJA: Super. Jaz sem bila v tvojih letih že predstojnica oddelka.

TINA: Vem.

KSENIJA: V bistvu me bolj zanima tvoje privatno področje.

TINA: Joj, mami.

KSENIJA: Kaj je bilo potem z Andrejem? Nič nisi javila.

TINA: Ajaaa. Za to bom pa rabila še en kozarec vina.

Tina pomigne natakarju. Natakar dotoči vino.

KSENIJA: Njegov oče mi tud ni znal nič povedat. A sta se sploh dobila?

TINA: Lahko kar pustite steklenico. Nihče ti nič ne pove, ker ni nič za povedat. Šla sva na en dejt. Ker si me cel mesec prepričevala, kako je Andrej super. A veš, da tip skor nič ne govori?

KSENIJA: To zna bit plus!

TINA: Bil je tako dolgočasen, da sem se zlagala, da ne maram sladice, da sem lahko šla prej domov.

KSENIJA: Oh, škoda.

TINA: Za naprej bi te prosila, da mi ne urejaš več zmenkov. Je bilo dovolj teh tvojih »super« sinov od sodelavcev.

KSENIJA: Mogoče si pa preveč izbirčna.

IGOR: Pusti jo. Saj ima še čas. Bo že prišel ta pravi.

KSENIJA: A lahko nehaš s pravljicami? Stara je 37!

Tina spije kozarec vina.

TINA: Če že hočeš vedet ... V nedeljo se dobim z nekom.

KSENIJA: Aja? A s fantom?

IGOR: Vidiš. Moraš pustit mlade, da se sami ... sami zavohajo, heh.

KSENIJA: A da se zavohajo? In kdo je ta fant?

TINA: Nisem ga še spoznala.

KSENIJA: Aha, še en *blind date* z interneta.

TINA: Vem, kdo je, samo nisva se še srečala.

KSENIJA: No, čakam. Boš povedala kaj več?

TINA: Kaj te zanima?

KSENIJA: Kolk je star? Kaj dela? A živi sam, a ima stanovanje?

TINA: Mhm, *basic stuff*. No, pejmo po vrsti. Star je 22 let. Študira športno vzgojo v Kopru. Živi pa v Izoli. Pri starših.

IGOR: Bravo.

KSENIJA: Zajebavaš.

TINA: Ne, zakaj?

Čez dvajset minut. Glavna jed. Tina pogosto doliva vino.

KSENIJA: Skoraj si že spraznila buteljko, draga hči.

TINA: A res? Nisem opazila.

KSENIJA: Kako pa misliš it domov?

TINA: Ne vem. S taksijem. A je to problem?

KSENIJA: In ta ... Dvaindvajsetletnik ... Kje si ga sploh našla? Na kašni čudni aplikaciji.

TINA: Ne. Pač ... Našla sva se. A moraš vse podrobnosti vedet?

KSENIJA: Samo zanima me, kako se ena 38-letna ...

TINA: Sedemintrideset sem.

KSENIJA: ... resna in dobro situirana ...

TINA: O, ja. To pa že.

KSENIJA: ... dobro situirana zdravnica, namestnica predstojnika oddelka, lahko ujame z 22-letnim študentom iz Kopra?

TINA: Ne vem, mami. Ljubezen je lahko zelo čudna.

KSENIJA: Mhm.

TINA: Recimo ... Če pogledamo tebe.

KSENIJA: Ja? No, dejmo.

TINA: Ti si hladna, cinična, pretirano ambiciozna in kritična. Ti svojo ljubezen izkazuješ tako, da hočeš met ljudi pod kontrolo.

KSENIJA: Kaj? Sploh ne.

IGOR: V bistvu ...

TINA: Lej, Igor. Če te pogosto kritizira, to pomeni, da te ima rada. Ne skrbi.

IGOR: Potem je vse v redu. Danes me je že vsaj desetkrat popravila.

KSENIJA: A lahko nehata?

TINA: Nisva midva kriva, da vedno hočeš met komando.

KSENIJA: Komando? Jaz?

TINA: Ko sem bla majhna, mi nisi pustila nikamor. Nisem smela plezat po drevesih, nisem smela na poletni tabor, čeprav so šli vsi. Nisem smela it v kino s sošolkami.

KSENIJA: Bila si še otrok.

TINA: Trinajst sem bila.

KSENIJA: Točno. Premlada, da bi hodila sama v kino. Oprostita, moram na stranišče.

Ksenija odide na stranišče.

KSENIJA: A to sem si zaslužila na svoj rojstni dan? Oba me napadata. Da sem posesivna? Da hočem komando? Rodila sem pri 24, še študentka. Tinin oče je bil sprevodnik na mednarodnem vlaku. Bil je veseljak, rad je pil, se zabaval. Iz Prezida doma, na meji s Hrvaško. Osvajal me je, mi obljubljal nebesa. Ni mi pa povedal, da ima tam že ženo pa tri otroke. Bila sem samohranilka. Morala sem prevzet komando, da sva preživeli, jebi ga.

Ksenija se vrne za mizo.

KSENIJA: Se opravičujem, če sem te preveč komandirala. Evo, oprosti.

TINA: Kaj slišim? Gospa mati se je opravičila.

KSENIJA: Prosim, da nehaš bit napadalna. Pač ... Skrbi me zate.

TINA: Mogoče te pa preveč skrbi.

KSENIJA: Ne znaš si uredit privatnega življenja. Osemintrideset boš stara in pač ... nimaš ... pač nimaš urejenega privatnega življenja.

TINA: Nimam moža in otrok, hočeš reč. A veš, kaj mi je zadnjič povedala moja terapevtka? Da je problem v tem, da sem še vedno v simbiozi s tabo. Da si ne morem ustvariti svoje družine, ker ... ker si me ti preveč privezala nase!

KSENIJA: Tipično. Spet sem vsega kriva. Že večkrat sem ti rekla, da dvomim o njeni strokovnosti. Mogoče bi jo morala zamenjat. Lahko se pozanimam pri kolegicah na psihiatrični.

TINA: Evo. Ti bi spet vse urejala po svoje. Ni ti vseč njeno mnenje in dajmo jo zamenjat.

IGOR: Še malo vina?

KSENIJA: Prosim.

TINA: Kar natoči. Še, še. Hvala.

KSENIJA: Preveč piješ.

TINA: A veš, da me je našel?

KSENIJA: Kdo?

TINA: S pomočjo neke agencije.

KSENIJA: Kdo te je našel?

TINA: Adrijan. Našel me je. Po vseh teh letih.

KSENIJA: Tina ... Zdaj ni primeren trenutek.

TINA: Nikoli nisi hotla o tem ... Igor ne ve?

IGOR: Česa?

TINA: Nisi mu povedala?

KSENIJA: Ne, ne še.

IGOR: Em ... Česa mi nisi povedala?

KSENIJA: Pa ne bomo zdaj o tem.

TINA: Zakaj ne? Jaz hočem govorit o tem zdaj!

KSENIJA: Pijana si. Sploh ne veš, kako mu je zares ime.

TINA: Ja, vem. Starša sta mu dala ime David.

IGOR: O čem vidve govorita?

TINA: A mu boš ti povedala?

KSENIJA: Okej! Tina je pri 15-ih po nesreči zanosila.

TINA: Zanosila in rodila. Fantek je bil. Adrijan. Mama me je praktično prisilila v posvojitev.

KSENIJA: A lahko prosim nehaš? Zdej pa dovolj. Kar je bilo, je bilo. Na svoj rojstni dan se nočem pogovarjat o tem. Pa pika.

IGOR: Šit. Nisem vedel. Žal mi je.

TINA: Pšššt! Ona odloča, o čem lahko govorimo in o čem ne. In o tem ne smemo govorit. Pšššt!

KSENIJA: Nehaj se zafrkavat.

TINA: V nedeljo se dobim z njim. Tisti 22-letnik je Adrijan. No, zdaj mu je ime David.

Tišina.

TINA: A ne boš nič rekla? Tvoj vnuk je. Tudi če ne paše v tvojo sliko perfektne meščanske, dobro situirane familije!

KSENIJA: Meščanske? Moja starša sta bila kmeta.

TINA: Če gremo dost daleč nazaj, smo bili vsi enkrat kmetje.

KSENIJA: Kaj ima to veze? Pijana si.

TINA: O, ja. Še premalo. Natakari! Natakari! Še eno flašo tule.

IGOR: Nič ne razumem.

KSENIJA: Jaz tud ne. Se opravičujem. Moram na čik.

Ksenija gre v kobilnico na cigareto.

KSENIJA: Na moj rojstni dan gre in odpre to temo. Igorju bi že jaz sama povedala. Sej sem mu nameravala povedat. Ampak ne ravno danes. Ne na moj rojstni dan. Pa na javnem mestu ... Najmanj kar rabim je, da mi naredi sceno.

Igor in Tina sedita za mizo.

IGOR: Žal mi je, da se ti je to zgodil.

TINA: Že več kot 20 let je.

IGOR: A si bila še v srednji šoli?

TINA: Ja. Na ekskurziji v tujini se je zgodil. Tip je delal v hotelu, en mlad Francoz. Dolgo sploh nisem vedela, da sem noseča. Ko je bilo že očitno in nisem več mogla skrivat, je blo pa že prepozno za splav. In sem rodila. V nedeljo ga bom prvič vidla.

IGOR: O, šit. Sploh si ne predstavljam, kako se počutiš.

TINA: Pojma nimam, kako se počutim. Po tistem sem vse potlačila. Doma nismo o tem nikol govorili. To je bila vedno prepovedana tema.

Ksenija se vrne za mizo.

KSENIJA: Lepo presenečenje za rojstni dan si mi pripravila, draga hči.

IGOR: Nisem vedel, da si že babi.

KSENIJA: Tiho bodi. Fant je bil posvojen in ima druge starše in druge stare starše. Ne razumem, zakaj si ga šla sploh iskat?

TINA: Saj ga nisem! On je našel mene. Baje obstaja neka agencija. Dobili so moje podatke in me je kontaktiral.

KSENIJA: Prav. Ti se kar dobivaj, če se ti zdi to dobra ideja.

TINA: Zakaj pa ne? Zanima me, kakšen je.

KSENIJA: Delaj, kar hočeš. Samo mene ne vpletaj. A je dober biftek?

IGOR: Ja, super je.

TINA: Izvoli še mojega. Nimam več apetita.

KSENIJA: Ne bit užaljena.

TINA: Neverjetna si. Samo nase misliš, a veš to.

KSENIJA: Vedno sem najprej mislila nate! A misliš, da bi bila ti danes uspešna zdravnica, če bi takrat obdržala otroka? Pri petnajstih?

TINA: Tega pa ne bomo nikol izvedeli. Ker si se ti tako odločila.

KSENIJA: Ne, draga moja. Ti si se tako odločila.

TINA: Ja. Maš prav.

KSENIJA: Ne dramatiziraj. Nisi ne prva ne zadnja. Pojdi naprej in poskrbi zase. Ne rečem, da nikol nočem bit babica. Zdej bi bil že kar pravi čas. Ampak babica dojenčka, ne pa odraslega tipa.

TINA: Okej, mami. Upam, da se ti izpolnijo vse tvoje želje! Dovolj mam tega praznovanja. (*S težavo vstane. Zelo je pijana.*) Grem ... Domov. Domov grem.

KSENIJA: Sej ne moreš vozit! Te bom jaz peljala.

IGOR: Ne ne, ti maš rojstni dan. Jo bom jaz peljal.

TINA: Ne! Na taksi grem. Taksi hočem. Natarak! En taksi, prosim. Taksi! Mami ...

KSENIJA: Ja?

TINA: Res znaš bit prasica, veš. Pa oprosti.

KSENIJA: Ne, ti raj povej tisti svoji terapevtki, da se jaz opravičujem, da sem te tako totalno zajebala s slabo vzgojo! Okej? Poklič že ta taksi in odjebi!

IGOR: Ksenija ...

KSENIJA: Kaj je?!

Tina odide.

Čez dvajset minut. Sladica.

IGOR: Mmm, čokoladni sufle je pa dober.

KSENIJA: Sem že boljšega jedla. In vanilijeva krema ni gladka. Ni svilnata. Ni se jim posrečila.

IGOR: Nisem opazil.

KSENIJA: Seveda ne. Morala bi naročit hruškin *tarte tatin* s sivko.

IGOR: Zanimiva kombinacija. *Edgy*.

KSENIJA: Ne govori tko kot tvoj sin.

IGOR: Okej.

KSENIJA: Preveč sem že sita, da bi naročila še eno sladico.

IGOR: Lahko naročiva za domov?

KSENIJA: V taki restavraciji ne moreš naročat za domov.

IGOR: Aja. Potem pa drugič.

KSENIJA: Ja, drugič. Drugič bo boljše.

IGOR: Mhm.

O porodni bolečini

– Odločila sva se, da bova veselo novico sporočila za božič. Ko se vsi zberemo. Oči, mami, pa teta in njen mož, pa starejša sestra in brat. Vsi imajo že otroke. No, in ko smo bli tko zbrani za mizo, sem pač povedala. Da bomo morali čez eno leto dodat še en krožniček za novega člana. Potem so vsi cvilili in nama čestitali eden čez drugega. Potem se pa moja mami ni mogla zadržat in je začela razlagat, kako je ona rojevala.

– A veš, ko se jaz prvič rojevala, to je bila pa nočna mora, lubica. Nočna mora. Trajalo je 36 ur, štiri ekipe so se že zamenjale. Umetni popadki, da sem z belim gledala! Na koncu so mi pa še posteljico ven praskali, ker je bla priraščena. Sem skoraj izkravela, so me moral oživljat vmes. Ne moram pozabit, naenkrat vse tiste bele halje okol mene.

– Res je, če bi tvoja mama rojevala pred 100 leti, bi ona in tvoj brat oba umrla. Zagotovo.

– Mhm. In potem še moja teta.

– Ampak ti si vsaj rodila na koncu! Mene so šopali s popadki, da mi je skoraj zlomilo medenico. In pol je bil itak carski rez, ker se je mali zagozdil, so ga moral pod nujno ven vlečt, ker je bil že ves plav!

– Ja! In ko so otroka končno potegnili ven, sem videl, da je bila popkovina trikrat zavita.

– A samo trikrat? Pri moji ženi je bila zavita desetkrat. Pet minut je trajalo, samo da so odmotali tisto reč!

– Privezal so me na posteljo in mi našibal popadke. Otrok se ni spuščal dol. Štirje debeli bolničarji so se vrgli na moj trebuh in pritiskali. Potem je otroka naenkrat katapultiralo ven, da ga je babica na drugi strani sobe komaj ujela in padla na rit.

– A res? No, meni so pa naštimal tako močne popadke, da mi je po osmih urah maternica dobessedno eksplodirala. Samo po čudežu sem preživela.

– Potem se je pa oglasila moja sestra.

– Moj porod je bil pa lep.

– Kaj?! Kako?!

– Ne rečem, da ni bolelo, a sprejela sem bolečino in pustila, da potuje čez moje telo. Vedla sem, da mi bolečina pomaga, da spravim novo bitje na svet.

- Neumnosti. Kaj tale govori?
- A si sploh zares rodila, če nisi nič trpela, a?
- Okej, jaz nisem rodil. In nikol ne bom. Očitno. Ampak neki pa tud jaz vem. Ženska mora pri porodu trpet. To je narava tako nardila. Da se dokaže, da je iz pravega testa, da bo dobra mati, ki se zna žrtvovat za otroke.
- Tako je, mož. Maš prov. Čist prov.

MAŠA

MAŠA (39), MILAN (55), LAURA (36)

MAŠA: Jaz sem Maša. Stara sem 39 let in si želim otroka. Želim ni prava beseda. Jaz hrepenim, do bolečine hrepenim po otroku. Ja, jaz sem ena izmed tistih. Vsakič, ko na ulici zagledam mamico z vozičkom, me zvije v trebuhu. Ne morem mislit na nič drugega kot na dojenčke. Kaj to sploh pomeni? Kaj točno si želi nekdo, ki si želi otroka? Ne morem vedet, kako je, ko enkrat imaš otroka. A vseeno v vsaki celici telesa čutim, da to hočem. Hočem otroka. Hočem nekaj svojega, nekoga, ki bo pripadal meni, ne glede na vse. Brez otroka se počasi razblinjam, izginjam, nimam težišča, nimam obstanka. Ni me. Otrok me bo privezal nase in privezal me bo na to zemljo, na ta svet. Hočem imet svoj lasten magnet, ki me bo vlekel, ki me bo zahteval zase, hočem se povezati z drugim bitjem na ta pradaven evolucijski način ... Danes je minilo 14 dni, odkar so mi v maternico vstavili zarodek. Samo en je bil perspektiven. Štirinajst dni. Šla sem v lekarno in kupila test za ugotavljanje nosečnosti. V življenju sem kupila že veliko testov. Vedno je bil minus. Prodajalka v lekarni me že pozna, zato sem se danes peljala na drugi konec mesta, v drugo lekarno. Nisem hotela, da me vidi. Spet ta ... spet je prišla po nov test ... spet ne bo noseča ... boga reva. Tokrat sem kupila štiri teste, da imam zalogo. Če ne bi bili dragi, bi jih kupila še več.

Maša si naliže skodelico čaja. Usede se za mizo in počasi pije čaj.

MAŠA: Samo še tale čaj spijem. In potem grem. Grem v kopalnico, se polulam, počakam deset sekund in ... Bo, kar bo. Okej. Še tole spijem in grem. Okej. Grem. Šit.

Maša gre v kopalnico in se polula na test. Test je negativen. Maša pride iz kopalnice, se vrže na kavč in se pokrije z odejo čez glavo. Maša zaspi.

Čez dve uri pride domov njen partner Milan. Ropota po kuhinji in Maša se zbudi.

MAŠA: Oj!

MILAN: Hej, a sem te zbudu ...

MAŠA: Ni panike ... Kok časa sem spala ...

Maša se ozre okrog sebe in na mizici pri kavču zagleda negativen test nosečnosti. Pobere test in gre do Milana.

MILAN: Ne vem ... Mal prej sem prišel.

MAŠA: Nič ni bilo. Spet ni bilo nič.

MILAN: Kaj?

MAŠA: Test sem naredila.

MILAN: Aja? A ni še mal zgodej?

MAŠA: Ne. Je že 14 dni po IVF.

MILAN: Dons ni še 14 dni. Narobe si štela. Jutri bo 14 dni. Pa itak ni nujno, da pokaže.

MAŠA: To je res.

MILAN: Naredi ga spet čez par dni.

MAŠA: Jutr bom še enkrat naredila test. Takoj zjutraj. Takrat je največ hormonov v urinu.

MILAN: Pa dej ta test že enkrat v koš. Poscala si se gor.

MAŠA: Haha, kok smo občutljivi. Če bova mela dojenčka, boš še kaj hujšega videl kot lulanje.

Maša maha s testom nosečnosti pred Milanovim nosom.

MILAN: Fuj! Dej to v koš!

MAŠA: Haha! Na, evo. (Vrže v koš.) Okej. Jutri bom naredila še en test.

MAŠA: No, pa ga nisem naredila. Testa. Ko sem zjutraj potegnila dol pižamo in se usedla na stranišče je bil tam. Direkt pred mojo faco. Krvav madež. Ne samo malo krvi, ampak taka prava, močna krvavitev. Dobila sem menstruacijo. Ni bilo potrebe po še enem testu. Po še enem ponižujočem minusu.

Maša in Milan pri zajtrku.

MAŠA: Dobila sem menstruacijo.

MILAN: Aja?

MAŠA: Ja.

MILAN: Mhm.

MAŠA: Mhm? A to je vse? Ne boš nič več rekel?

MILAN: Maši ... Lej, vem, da ti je težko. Ne vem, kaj bi ti rekel. Bova šla še enkrat.

MAŠA: Ne vem, kolkrat grem še lahko čez to.

MILAN: Vsakič, ko te špikajo, mi je tko grozno, da bi jim najrajši vzel tisto iglo iz rok in te odnesu ven iz bolnice.

MAŠA: To je bil že četrti poskus. Z leti bo sam še slabše. Tvoj spermogram tud ni najboljši. Pozna se, da si že mal v letih ... Kaj pa če ... Ne vem ... Mogoče bi morala probat še kej drugega?

MILAN: Maša ... O tem sva že govorila.

MAŠA: Bi lahko še mal premislil? Prosim! Dr. Dolinar nama je sam omenil darovanje. In on gotovo ve, kaj govori.

MILAN: Dobr veš, kaj si mislim o tem. Sperma bi bila od kdovekoga!

MAŠA: To bi bil še vedno tvoj otrok, najin otrok.

MILAN: To ne pride v poštev. Oprosti, Maša.

MAŠA: Mogoče bi se vsaj kaj prijelo. Nazadnje so mi vzeli 10 jajčec in samo eden se je razvil. Nobenih zamrznjenčkov nisva dobila. Na forumih berem, da eni od punkcije dobijo po pet ali šest zamrznjenčkov.

MILAN: Pa jim piši, da ti kakega podarijo, in bova imela oba čist tujega otroka.

MAŠA: Nehaj, no.

MILAN: Ti bi bla rada noseča z neko drugo spermo? Fak, Maša. To ne bi bil moj otrok. Kako ne razumeš?

MAŠA: Ljudje tud posvojijo otroke. Pa so ravno tko njihovi.

MILAN: Mogoče pa sploh ni moja sperma kriva. A si pomislila na to? Tud ti nisi več najmlajša.

MAŠA: Sej ravno zato! Strah me je, da bo ... pač ... enkrat prepozno.

MILAN: Lej. Če nama je namenjeno, bova dobila otroka. Moraš zaupat.

MAŠA: Tebi je lahko govorit. Ko že imaš hčerko!

MILAN: Ej ... V redu je, Mašika. V redu je. Bova še probala. Okej?

MAŠA: Okej.

MAŠA: Nič ni okej. Sploh ni okej. Njemu je praktično vseeno, ali zanosim ali ne. On že ima hčerko. Iz prejšnjega zakona. Zdej je že študentka. On je že oče. Kaj sem pa jaz? Nič. Neplodna ženska, jalovka, suha veja. Star je 55. Zdravnik je lepo rekel: vaši spermiji so počasni. In ni jih prav veliko. Ne pravim, da ste neplodni, a spermioogram ni ravno najboljši. Jasno je povedal. Kje je tu dilema? In glede na njegovo starost ... Iskreno, ne vemo, ali je genski material sploh še v redu. Lahko naredim še deset IVF postopkov, zavarovalnica nama itak krije samo še dva, pa še vedno ne bo nič. On že ima otroka. Jaz bom ostala brez. Jaz bom tista, ki bo brez.

Naslednji dan popoldne. Pri Maši na obisku je prijateljica Laura. Pijeta kavo. Laura objema in tolaži Mašo.

LAURA: Maši ... Sej bo, Maši. Vem, da ti je hudo. Ampak jaz mam en tak filing, da bo še vse v redu. Res ful močno čutim, da se bo vse izšlo.

MAŠA: Ne vem ... Že tko dolgo traja, praktično sva sedem let brez zaščite, zadnja tri leta resno delava na tem, dve leti hodiva v ambulanto. In še ... Ne mu tega nikol omenjat – da sem ti povedala ... Milanovi spermiji so počasni.

LAURA: A v njem je problem?

MAŠA: Ne, ne. Ne vejo točnega vzroka. Samo pač ... Če bi bila mlajša in boljša sperma ... Bi blo pač več šans. Kaj jaz vem ... Brala sem na forumih, da so imele ženske dolgoletne partnerje, s katerimi ni šlo, da so ble vse punkcije zaman, da se noben zarodek ni prijel. Ko so šle narazen in si našle drugega, pa so takoj zanosile, ene celo naravno!

LAURA: A razmišljaš, da bi šla narazen?

MAŠA: Mah, ne. Ne bi mogla brez Milana. Z njim hočem bit. Samo pizda, ta njegov ponos. Noče sprejet donatorske sperme.

LAURA: Ja, sej. Za moškega mora bit to hud udarec.

MAŠA: Kaj če ni druge možnosti?

LAURA: Vedno so druge možnosti ... Pomisli. Kako bi ena taka seksi ženska kot si ti prišla do mlade, sveže sperme, a?

MAŠA: Laura!

LAURA: Kaj? Sama praviš, da ni druge.

MAŠA: Pa dobro, no. Da bi se šla nastavljat v nek študentski klub al kaj?

LAURA: Ne vem ... To bi blo nekak najlažje izvedljivo. Lahko pa prosiš kakega frenda za uslugo, če ti je lažje?

MAŠA: Ne zajebavej.

LAURA: Čist resno mislim. Če Milan noče slišat o donatorski spermi, je to njegov problem. Ti si tista, ki mora ukrepat. To je zdej na tebi, Maša.

MAŠA: Hm ... Pa ne bi mogla kar z nekom drugim.

LAURA: Obstaja še en način. Da se oplodiš kot samska ženska.

MAŠA: Kako? Ne morem. Z Milanom sva vodena kot par. Praktično sva bila že v vseh klinikah ...

LAURA: Pa ne, trapa! V Sloveniji se itak ne moreš zdraviti kot samska ženska, smo še preveč zaplankani ... lahko pa v tujini!

MAŠA: Mhm. Kaj pa Milan?

LAURA: Kaj? Milanu boš pač rekla, da si kar naenkrat *čudežno* zanosila! Sej to se res dogaja. In on bo ponosni očka!

MAŠA: No, ja ... Ne vem, no.

LAURA: Premisli.

MAŠA: Sliši se mal noro.

MAŠA: In res je bilo noro. Pa vseeno ... Bolj kot sem razmišljala o tem, bolj se mi je vse skupaj zdelo izvedljivo. Na netu sem iskala tuje klinike, pa semenske banke. Nisem vedela, da lahko kar online izbereš donatorja, naročiš spermo, plačaš in potem ti jo pošljejo v posebni hladilni napravi. V roku 24 ur. Priložena je brizga, s katero si spermo vbrizgaš v nožnico. Enkrat sem že skoraj naročila tisto spermo. Potem pa me je zaskrbelo: kaj če se okužim? Kaj če bo z otrokom kaj narobe? Kaj če sperma ni preverjena? Odločila sem se, da grem na tujo kliniko in se prijavim na umetno oploditev. Laura se je ponudila, da gre z mano. In sva šli. Na Hrvaško, seveda. Ker je najbližje in najceneje. Kdo bi si mislil, da so nas Hrvati prehiteli na tem področju. In tako sva z Lauro prikorakali v zagrebško kliniko za zdravljenje neplodnosti kot lezbični par. Laurina ideja, seveda. Naredili so potrebne preiskave, podpisala sem, da sprejemem donatorsko seme. Ker so bili vsi moji izvidi v redu, so mi na kliniki predlagali, da bi najprej poskusili z inseminacijo, se pravi z vbrizganjem. Krasno, ni boleče pa še ceneje kot IVF. Morala sem samo še izbrati donatorja.

Maša in Laura sedita pred računalnikom in brskata po spletni strani semenske banke.

LAURA: Sami Danci so.

MAŠA: Ja ... Danska banka je.

LAURA: Kaka imena ... Zaho, Cupid, Gimli, Cookie? Uuu, glej tega! Florian!
Kavkazijec, skandinavsko poreklo, visok, izobražen ...

MAŠA: Pa ne ... Ne more bit čist blond.

LAURA: Zakaj ne? A ne bi mela blondinčka z modrimi očki.

MAŠA: Mora bit podoben Milanu. Halo?

LAURA: Kaj pa tale? Temnolas, srednje rasti, mal večji nos, rjave oči?

MAŠA: Tale je brez ID-ja. Zato je tud cenejši. Če nima ID-ja, otrok ne more nikol izvedet identitete darovalca in stopit z njim v stik.

LAURA: Ja, sej ... A ni to idealno zate?

MAŠA: Ja, itak. Milan bo oče. Ampak razmišljam dolgoročno ... Če se mu slučajno kaj zgodi ... mogoče je dobro, da pustim vsaj teoretično možnost, da otrok nekoč v prihodnosti izve, kdo je biološki oče. Klinika podatke posreduje izključno na pisno željo polnoletnega otroka. Ne vem ... Nekako se mi zdi, da sem dolžna to zagotovit.

LAURA: Ne vem, no. Za to teoretično možnost boš plačala 800 evrov več.

MAŠA: Ja.

LAURA: Pizda, nisem vedla, da je sperma tko faking draga. Kok misliš, da dejansko dobi donator? Najbrž ne velik.

MAŠA: Nekje sem brala, da nekih 50 evrov na izliv.

LAURA: Samo?

MAŠA: Baje velik stane obdelava in hranjenje semena.

LAURA: Ja, pa klinika mora zaslužiti, a ne.

MAŠA: Vsi prihranki mi bojo šli.

LAURA: Ja, lej. Otroci stanejo.

MAŠA: Tale me stane, še preden je sploh nastal.

MAŠA: Izbrala sem donatorja, plačala za spermo, ki so jo poslali direkt na kliniko v hrambo. Dobila sem še ene hormonske tablete. V zadnjih letih sem pojedla že toliko tablet, da Milan sploh ni opazil, da se je na moji polici znašla nova škatlica. Milanu sem obiske klinike ves čas prikazovala kot službene obveznosti. Napletla sem mu, da hočejo v firmi odpret podružnico v Zagrebu.

Ni me spraševal o podrobnostih. Nisva imela te navade, da bi doma govorila o službi. Potem je končno prišel datum. Laura je kar naprej ponavljala joke, da sem pasemska krava, ki jo peljejo na osemenitev. Na kliniki je šlo vse gladko. Ulegla sem se na medicinsko posteljo in razširila noge. V nožnico so mi vstavili cevčico in vbrizgali seme. Malo sem še poležala, dali so mi navodila in sem šla domov. Vse skupaj ni trajalo niti dve uri. Potem pa spet 14 dni čakanja. Večkrat sem se morala ugriznit v jezik, da nisem nič zinila pred Milanom. In čez 14 dni se je zgodilo. Prvič v svojem življenju sem na testu zagledala plus!

Maša preseneti Milana s pozitivnim testom.

MILAN: Kaj imaš to? Kaj je to?

MAŠA: Ja, kaj?! Plus je, najin plus!

MILAN: A to je ... Tvoj test?

MAŠA: Ja, čigav pa! Bučman. Haha!

MILAN: Kako?

MAŠA: Haha, ko bi zdaj videl svoj obraz.

MILAN: Nisem vedu, da si delala test ...

MAŠA: Menstruacija mi je zamujala, nisem ti nič rekla, da ne bi spet ... Sej veš.

MILAN: A plus? Kar plus je?! Zares je plus?

MAŠA: Ja! Ratalo je! Mogoče, ker sem že nehala upat ... Nisem več razmišljala ... in evo! Uspel nama je. Noseča. Noseča!!

MILAN: Maša! Mašika!

Milan dvigne Mašo in jo zavrti po sobi.

MILAN: Bravo, lubica, bravo.

MAŠA: Uspel nama je.

Spusti jo na tla.

MAŠA: Uspel mi je. Meni. Najprej je bil čist šokiran, ampak sčasoma je bil skor bolj vesel kot jaz. Nikol ni spraševal ali računal dneve – kdaj, kje, kako. Počakala sva še do prvega ultrazvoka, do prvega bitja srca, potem pa sva dala ven veselo novico! Vsem sva govorila, da sva naravno zanosila, in vsi so bili presenečeni. In veseli za naju. Res so bili veseli. Počutila sem se kot kraljica!

Maša v dnevni sobi z ogromnim nosečniškim trebuhom. Bere brošuro o porodu v vodi. Milan ji pripravlja smuti.

MILAN: A mal skute ti lahko dam noter? Za beljakovine.

MAŠA: Lahko, če je iz trgovine. Sam da ni domača. Zarad bakterij.

MILAN: Okej.

MAŠA: Razmišljam, da bi menjala ginekologinjo. Za te zadnje preglede. Najboljše bi bilo, če bi lahko hodila kar v Postojno, če bom tam rodila.

MILAN: V Postojno? Najbližje je Ljubljana.

MAŠA: Ampak nimajo poroda v vodi. Pa v Ljubljani je gužva in se ti sploh ne posvetijo. Najrajši bi itak rodila doma, v bazenčku, ob svečkah, z eno lepo muziko.

MILAN: Zmenila sva se, da greš v porodnišnico.

MAŠA: Ja, ja. Sej bom šla. Čeprav ... doula pravi, da bi komot rodila doma.

MILAN: Kdo?

MAŠA: Doula – spremljevalka pri porodu, saj sem ti povedala. Kristina ji je ime, zadnjič je bila pri meni. Ful je topla oseba.

MILAN: A ne bo Laura s tabo?

MAŠA: Ja, bo. Laura, doula, babica iz porodnišnice ... pa ti itak.

MILAN: A ne bo gužva?

MAŠA: Eh, včasih so bile vse ženske iz vasi prisotne pri porodu. Pol je pa zahodna medicina to spremenila v medicinski postopek.

MILAN: Kakor hočeš. Samo da ne boš hotla rodit doma, v banji.

MAŠA: Tud to bi zmogla.

MILAN: Verjamem, da bi. Izvoli vitamine. Vse moraš popit.

MAŠA: Ja, doktor.

Milan Maši prinese velik kozarec smutija. Potem pospravi vse olupke v lonček za biološke smeti.

MILAN: Samo tole odnesem.

Milan odnese smeti in sproti pobere pošto iz nabiralnika. Milan se vrne s pošto.

MILAN: Nekaj je prišlo zate. Iz neke klinike.

MAŠA: Kaj? Daj sem. Kakšne klinike? Daj mi, no.

MILAN: Ne vem pač ... Na kuverti piše, da je iz klinike ... Hrvaška?

MAŠA: Daj.

Maša vzame kuverto.

MAŠA: Aja ... To ... To ni nič. Tja sem se prijavila ne neke preiskave v nosečnosti.

MILAN: Kakšne preiskave?

MAŠA: Mah, nič. Lej. brez veze. Neke dodatne preiskave za ... neke bolezni, ki jih pri nas ne delajo.

MILAN: Aja?

MAŠA: Sej pol nisem šla! Sem ugotovila, da ni treba.

MILAN: In zakaj so ti to poslali?

MAŠA: Eh, najbrž kakšna reklama. Ni važno.

MILAN: A ne boš pogledala?

MAŠA: Ah, ne. Nočem se obremenjevat s tem.

Maša raztrga kuverto.

MILAN: Prav, ti že veš. No, jaz grem. Počivaj.

MAŠA: Ja.

MILAN: Dijo.

Milan odide.

MAŠA: Fak! Zakaj so mi to poslali? Še posebej sem opozorila, naj vso dokumentacijo pošiljajo na Laurin naslov. (*Maša sestavlja raztrgane koščke.*) Aha, nekaj glede zamrznjenčkov. Če želim, da jih še naprej hranijo, moram doplačat. Seveda, za keš gre. Takoj jim moram pisat ...

Čez dva meseca.

Maša sedi na kavču in predihava popadke. Zraven sta Laura in Milan.

MAŠA: Au, au, auuuu.

LAURA: Poglej na timer.

MAŠA: Tri minute.

LAURA: Po mojem je to to.

MAŠA: Milaaan! Gremoooo!

MAŠA: In smo se spokal vsi trije v avto in v Postojno. Filip se je rojeval 14 ur. Na koncu sploh nisem mogla roditi v vodi. Na svet je prišel s carskim rezom. Nič ni šlo po planu. Po porodu je bilo težko. Na trebuhu sem imela rano in dojenje ni steklo. V glavnem sem se cele dneve ukvarjala s črpanjem mleka in učenjem dojenja. Ampak Filip ... Filip je bil zdrav in krasen dojenček! Moj angel! Vsi so govorili, da se je vrgel po meni. Včasih je kdo skušal najti kaj Milanovega. Glej, enaka ušesa ima kot ti. Ali pa enak nos. Za tolažbo. V resnici mu ni bil čisto nič podoben. Milan se ni sekiral. Govoril je, da še dobro, da ima vse po meni, ker sem jaz ta lepša. Sej včasih je bilo tudi naporno, ampak vseeno ... Ne znam povedat, kako je ta otrok vse spremenil! Ko sem ga pestovala in stiskala k sebi, sem bila v devetih nebesih. Kot da sem prvič zares zaljubljena. Ne vem, a so to hormoni. Ko se mi je nasmejal, ko me je božal s tisto malo ročico, ko je sesal mleko in me hvaležno gledal v oči – jaz sem bila ... ne vem ... enostavno srečna. Prvič v lajfu sem čutila, da je to to. In tako je prišel Filipov prvi rojstni dan in prva otroška zabava.

Po zabavi. Maša in Milan pospravljata po stanovanju.

MAŠA: En mesec sem načrtovala to zabavo.

MILAN: V redu je bilo.

MAŠA: Ne pa ne. Polovica ljudi ni prišla.

MILAN: Saj so se opravičili. Pač pride kaj vmes.

MAŠA: Mafini mi niso ratali. Moji mami se je kar zaletelo. A si videl? Komaj ga je spravila dol. Totalno so bli suhi. Katastrofa.

MILAN: Pa kaj pol, torta je bla super.

MAŠA: Ja. Ker je bla iz slaščičarne! Pa noben se ni hotel igrat ta zadnje igrice. A si videl to?

MILAN: Preveč je blo vsega. Te tvoje igrice so jim že najedale.

MAŠA: Najedale?

MILAN: Pač ... Ni se jim dalo. Kako naj ti povem ... Silila si ljudi, da se igrajo.

MAŠA: Oprosti, ker sem pač organizirala program. In to vse sama. Celo zabavo sem organizirala sama. Ti nisi niti s prstom mignil.

MILAN: Sej mi nisi pustila!

MAŠA: In zdej si še upaš kritizirat.

MILAN: Sploh ne. Samo ... Včasih pretiravaš. Ne rabiš met vedno kontrole nad vsem. Ljudem gre to na živce. Ni spontanosti.

MAŠA: A ti to resno? Da grem ljudem na živce. Itak da vedno vse pade name, če ti nič ne narediš. Samo čakaš. Valjda, Filip itak ni tvoj, zakaj bi se sploh trudil?!

Nastane neprijetna tišina.

MAŠA: Besede so kar same poletele iz ust. Ne vem, kaj mi je bilo. Nimam pojma, kako sem lahko to izrekla. In zaradi neke take bedarije.

MAŠA: Sej veš, da se hecam, a ne. To sem rekla kar tko. Brez veze.

MILAN: Mhm.

MAŠA: Hecala sem se, okej? Neumen joke, oprosti.

MILAN: Okej.

MAŠA: Okej. Oprosti.

MILAN: V redu je, Maša.

MAŠA: Pa ni bilo v redu. V njegovo srce se je zažrl majhen črviček dvoma. In ta črviček ga je glodal. In postajal vedno večji in večji. Od takrat naprej je bilo vse drugače. Milan je postal sumničav. Pogosto je bil odmaknjen in zamišljen. Dokončno pa je vse skupaj zajebala Laura.

Nedelja popoldne. Milan kuha kavo. Pri vratih pozvoni. Milan gre odpret.

MILAN: O, živjo.

LAURA: Z Mašo sva zmenjeni.

MILAN: Ni še prišla s sprehoda.

LAURA: Aha, aha. Okej, pridem kasnej ...

MILAN: Ne, no. Prid naprej. Lahko jo tuki počakaš. Ravno kuham kavo. Bi kavo?

LAURA: Okej. Pa bi res eno kavo. Hvala.

Laura stopi naprej in se usede. Milan nalije kavo.

LAURA: In? Kako kej mali? Se je že navadil na vrtec?

MILAN: Ja. V redu je. Vse super.

LAURA: Aha. Super.

MILAN: Laura ... Jaz vem.

LAURA: Kaj veš?

MILAN: Maša mi je povedala.

LAURA: Kaj ti je povedala?

MILAN: Sej veš. Glede Filipa.

LAURA: Ja, kaj?

MILAN: Da nisem jaz njegov foter. *Tišina*. Nima smisla, da zanikaš, ker mi je vse priznala.

LAURA: Šit. Ne bi ti smela povedat.

MILAN: Najbrž jo je pekla vest.

LAURA: Fak, Maša. Ne bi smela povedat. Šit, Milan. Žal mi je.

MILAN: Ti si vedla za to?

LAURA: Res mi je žal za vse. Samo ne zdej nardit kake neumnosti. Razmišljaj z glavo. Pusti ego ob strani.

MILAN: Kako je lahko ... Šla s tistim sodelavcem!?

LAURA: Ne ... Kaj? S kakšnim sodelavcem ...

MILAN: Kdo pa je bil pol? Kdo je bil? Laura?

LAURA: Na kliniko sva šli ... v Zagreb ... po donatorsko spermo.

MILAN: Jebemti! Pol je res to nardila?! Res je to nardila?!

LAURA: Ni ti povedala ...

Milan vzame jakno in ključe od avta in odide iz stanovanja.

LAURA: Fak, zajebala sem.

MAŠA: Ja. Zajebala je do konca. Nategnil jo je na celi črti. Klasičen trik. Laura me je panično klicala in mi vse povedala. Srce mi je razbijalo dvesto na uro, ko

sem potiskala voziček proti domu. Laura je šla, še preden sem prišla domov. Najbrž ni prenesla, da bi me pogledala v oči. Tudi Milana ni bilo nikjer. Filipa sem odpeljala k mami, se vrnila domov in čakala. Mrzel pot mi je tekel po hrbtu. Čez nekaj ur je prišel. Ni bil pijan, a v njegovi sapi sem zavohala alkohol.

MAŠA: Milan –

MILAN: Sam pust me. Prišel sem po stvari.

MAŠA: Kakšne stvari?

Milan gre v sobo in začne iz omare jemati svoje obleke.

MAŠA: Kaj delaš?

MILAN: Pakiram.

MAŠA: A se lahko pogovoriva? Pogovarjaj se z mano. Milan? Prosim?

MILAN: A zdej bi se pogovarjala ... Kje si bila pa prej?! Dve leti si mi lagala v obraz.

MAŠA: To sem naredila za naju.

MILAN: To si naredila zase. Čist samo zase!

MAŠA: Prav. Pa zase! A je to zdej važno? To sem naredila, ker nisem imela druge možnosti. A hočeš, da grem na kolena? Šla bom na kolena.

MILAN: Nehaj. In kdo je? A? Kdo je pravi oče?

MAŠA: Ne vem ... Neki donator pač.

MILAN: Kako ne veš, čigav je otrokov oče?

MAŠA: Ti si njegov oče.

MILAN: Jaz nisem njegov oče. Nič mojega nima, nič moje krvi. Tudi za en noht mi ni podoben.

MAŠA: Pa kaj pol?! Rad te ima! Tebe ima za očeta.

MILAN. Ne morem, Maša.

MAŠA: To je tvoj otrok.

MILAN: Jaz ne morem.

MAŠA: Kam greš?

MILAN: Grem k Bojanu za par dni. Sej pridem nazaj.

MAŠA: Pa ni prišel nazaj. Ni ga bilo domov cel teden. Tudi na telefon se ni javil. Samo napisal mi je sms, naj ne skrbim. Da rabi malo časa. Potem je končno prišel. Še po ostale stvari.

MILAN: V Nemčijo grem. Tam sem dobil šiht.

MAŠA: Kako v Nemčijo? Kaj?

MILAN: Delat grem v Nemčijo.

MAŠA: Ampak zakaj ... Kaj boš v Nemčiji?

MILAN: Delal bom. Dobil sem dobro pogodbo. Pošiljal vama bom denar.

MAŠA: Midva te rabiva tuki. Da si z nama. Doma.

MILAN: Za neki časa moram stran. Ne morem se kar obnašat, kot da ni nič.

MAŠA: Obnašaj se kot odgovorna odrasla oseba.

MILAN: Ti si to nardila za mojim hrbtom. Zato mi ne govori o odgovornosti.

MAŠA: Nočem, da greš.

MILAN: Samo začasno. Pogodbo sem podpisal za pol leta, potem bom pa videl.

MAŠA: Za pol leta? Veš, kolk je to. Sin te ne bo videl pol leta??

MILAN. On mi moj sin.

MAŠA: To mi je zaprlo usta. *On ni moj sin. On ni moj sin.* Kar stala sem tam in nisem vedla, kaj naj še rečem. Milan je začel nosit svoje stvari iz stanovanja. Pobral je svoje knjige, svoje obleke, svojo športno opremo ...

MAŠA: A ne boš niti toliko počakal, da grem ponj? Se ne boš vsaj ... vsaj poslovil?

MILAN: Ne morem. Ti mu povej, da ... Da ga imam ... Da ga bom poklical. In vsak mesec ti bom nakazal denar. Hočem prispevat. Vem, da boš težko s svojo plačo ...

MAŠA: Zakaj potem ne ostaneš z nama, pizda?!

MILAN: Lej ... Mogoče boš enkrat razumela.

MAŠA: Ne razmem ... Kaj sva ti nardila?

MILAN: Nehaj, Maša. Ne otežuj stvari.

MAŠA: In je šel. Nič njegovega ni ostalo v stanovanju. Kot da ne bi bil nikoli z nama. Na začetku je bilo težko. Bili so momenti, ko sem že mislila, da ne bom zmogla. Brez mamine pomoči in brez Laure ne bi šlo. Milan je prvih nekaj

mesecev res klical. In nakazoval je denar. Ko je minilo pol leta, je podaljšal pogodbo in ostal v Nemčiji. Njegovi klici so postali redki. Sčasoma tud denarja ni blo več. Nisem ga klicala, čeprav sem včasih praskala na kup za položnice. Sprejela sem dejstvo, da je odšel. Najbrž za vedno.

Čez tri leta.

Po stanovanju teka živahen štiriletnik. Maša ga lovi, ker je čas za večerno rutino in spanje. V stanovanju je Mašin novi partner Leon. Leon ujame Filipa in ga dvigne.

LEON: Pa te imam! Ha ha, zdej si pa moj.

Leon ga požgečka in dvigne v zrak. Filip glasno cvili in se smeji. Leon ga odnese v kopalnico.

MAŠA: Ne pozabita na zobke!

Pri vratih pozvoni.

MAŠA: Grem jaz.

Maša gre odpret. Pred vrati stoji Milan. Maša stopi na hodnik.

MAŠA: Kaj pa ti? Lahko bi prej poklical.

MILAN: Oprosti. Bil sem v Sloveniji, pa sem ... Bil sem v bližini. Pa ...

MAŠA: Ni ravno ... najboljši trenutek.

MILAN: Vem. Samo ... Kako je Filip? Pa ti?

MAŠA: Tri leta te ni bilo.

MILAN: Vem. Če bi lahko čas zavrtel nazaj.

MAŠA: Lej, šel si ... Filip se te ne spomni več.

MILAN: Odkrili so mi tumor.

MAŠA: Kaj? O, šit.

MILAN: Pljučni rak. Na srečo so ga zgodaj našli. Imel sem že eno operacijo. Baje so dobre možnosti.

MAŠA: Šit. Bom držala pesti.

MILAN: Hvala.

MAŠA: A rabiš kaj?

MILAN: Ne, hvala.

MAŠA: Res upam, da se vse izteče ... Kar najboljše ...

MILAN: Vse to mi je dalo mislit. Rad bi ti povedal ... Lej, oprosti. Zajebal sem.

MAŠA: Lej, v redu je.

MILAN: A misliš, da bi ga lahko videl?

MAŠA: Zdej res ni dober trenutek. Spoznala sem drugega, skupaj živimo. Ne bi rada zdej čist zmedla otroka. Sej razumeš, a ne?

MILAN: Ja, ja. Štekam.

MAŠA: Lej, poklič me čez par dni. Bom premislila, kako bi se lahko dobili, da se vsaj ... ne vem ... poslovita.

MILAN: Ja, ja. Okej. Hvala.

MAŠA: No, prav. Se slišiva. Adijo. Pa srečno. Prav?

MILAN: Ja. Adijo.

Maša gre nazaj v stanovanje in zapre vrata. Milan se z roko dotakne vrat. Še nekaj časa stoji pred vrati.

Epilog

- V naših krajih so bile včasih kmetije in od žensk se je pričakovalo, da bodo po porodu čim prej delale. Dobile so kurjo juho in kozarec rdečega vina za kri. Ker je bila umrljivost otrok visoka, so se bali, da bi otrok umrl nekrščen, zato so jih krstili kmalu po rojstvu. Iz slovanskega okolja izhaja običaj zalivanja drevesa z vodo, v kateri se je prvič okopal otrok, in zakopavanje posteljice pod izbrano drevo kot dar Zemlji.
- Po starem kitajskem običaju mora po rojstvu otroka mati ostati z njim v postelji 30 dni. Drugi ji morajo kuhati in skrbeti za dom. Ne sme zapustiti doma, ne sme se preoblačiti ali kopati.
- V Keniji zelo pazijo na posteljico, saj verjamejo, da je to mrtvi brat dvojček, ki se je žrtvoval za novorojenčka. Posteljico obredno pokopljejo.
- Ko se v Vietnamu rojeva otrok, se v posebni koči zberejo moški. Nekdo prinese omamljeno, a živo opico makak, ki jo privežejo na mizo. Potem ji odprejo glavo in vsak moški z žličko zajame možgane in jih poje. Tako otroku zagotovijo moč in zdravje. Možgani opice makak so zelo podobni možganom novorojenčka.
- V Nigeriji je običaj, da se po rojstvu otroka v hišo za 40 dni vseli stara mama. Ona prevzame vsa gospodinjska opravila.
- Večina nosečnic na Nizozemskem ne hodi na preglede h ginekologu, ampak v babiški center. Zdravniki posredujejo samo, če pride do zapletov. Veliko Nizozemk rodi doma, s pomočjo babice. Če rodijo v porodnišnici in je vse v redu, grejo že isti dan domov.
- V Indiji ženska po porodu z dojenčkom za tri mesece odide na dom svojih staršev. Tam ji pomagajo sorodniki, ki poskrbijo za gospodinjstvo in pestujejo otroka. Mami dajejo zeliščne napitke za energijo, odpornost in dojenje ter jo masirajo s toplim oljem.
- Zahodno porodništvo se z uporabo medicinskih posegov osredotoča na oskrbo v času nosečnosti in rojevanja. Poporodna oskrba v zahodni kulturi običajno traja le nekaj dni. Osamitev porodnice in pomanjkanje širše podpore skupnosti v podaljšanem poporodnem obdobju lahko negativno vplivata na mater in otroka.